

МИРУ, ЩАСТЯ, ДОБРА, УСПІХІВ! 2015

- І ТВОРИТИ ДОБРО!

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 24 (377)
ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
30 грудня 2014 року

ДОБРОБУТУ ВАШИМ РОДИНАМ, НАСНАГИ В ЖИТТІ!

Аркадій ШУЛЬГАЙ,
в.о ректора Тернопільського
державного медичного університету
ім. І.Я. Горбачевського, професор

*Вельмишановні викладачі, студенти, всі
працівники нашого університету!*

Прийміть мої найщиріші вітання з Новим, 2015 роком та Різдвом Христовим!

На порозі Новий, 2015 рік. Готуючись вступити у новий відлік часу, ми, як завжди, озиремося на пройдений шлях, щоб проаналізувати досягнення та здобутки, усвідомити результати нашої праці та накреслити перспективи майбутньої діяльності. Без перебільшення можна мовити: рік, що минув, був для нас плідним, багатим на нові проекти, події, насиченим і цікавим. Нові ділові партнери, підписання угод про співпрацю, створення соціальних програм у галузі медицини та науки сприяли впевненій утвердженості у власних традиціях і прокладанню нових шляхів до світового освітнього простору. Без сумніву, найбільшим здобутком року, що минає, для нас було визнання на всеукраїнському освітньому просторі – за рейтингом МОЗ України Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського посів перше місце серед ВМ(Ф)НЗ України IV рівня акредитації. Вважаю це вагомим досягненням усіх працівників і студентів нашого ВНЗ у навчальній, науковій, фінансово-економічній діяльності.

Утім, незважаючи на всі здобутки та пере-

моги, 2014 увійде в історію нашої країни та університету й як рік непоправних втрат. Підступна хвороба забрала із земного життя керівника та наставника Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського Леоніда Якимовича Ковальчука. Усе своє життя він поклав на вівтар служіння хірургії, науці, людям. Роки його ректорства стали цілою епохою стрімкого розвитку та прогресу навчального закладу. І наше завдання нині – примножувати та утверджувати цей цінний досвід, усі новаторські починання в добрих справах, активній діяльності.

(Продовження на стор. 2)

Богдана ПЕРЕВІЗНИК – студентка 3 курсу медичного факультету

Стор. 5

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

ДОБРОБУТУ ВАШИМ РОДИНАМ, НАСНАГИ В ЖИТТІ!

(Закінчення. Поч. на стор. 1)

І зараз не припиняємо роботу з облаштування кафедр, реконструкції та ремонту корпусів, активно зміцнюємо матеріально-технічну базу. Вже завершили ремонтні роботи в фармацевтичному корпусі, з наступного року маємо на меті умілювати приміщення. Тривали будівельні роботи й в університетській бібліотеці, сподіваюся, що до завершення року впораємося. На початку нового року до послуг студентів та викладачів буде сучасна читальна зала, технологічно оснащена, комп'ютеризована, маємо намір оновити бібліотечні фонди, наповнити їх останніми новинками медичної літератури. Все заради того, щоб студенти могли працювати у комфортних умовах і мали доступ до найновіших видань вітчизняної та зарубіжної медичної літератури.

Активно цього року реконструювали приміщення стоматологічного факультету, причому з урахуванням встановлення сучасної стоматологічної техніки – новітнього комп'ютерного томографа, стоматологічних установок, іншої діагностичної та лікувальної апаратури. Для на-

вчання майбутніх стоматологів там будуть облаштовані фантомні класи, комп'ютерні зали. Розпочали 2014 року й облаштування сучасної лабораторії на базі ННІ фармакології, гігієни та медичної біохімії ім. М.П. Скакуна. Тут будуть створені лабораторія клітинних культур, генетична, біохімічна лабораторії, які маємо намір наповнити високотехнологічним обладнанням. У планах й оснащення морфологічної лабораторії на кафедрі гістології та патологічної анатомії, придбання нового обладнання для виготовлення сучасних гістологічних препаратів, впровадження імунно-морфологічних та імунно-гістохімічних методів дослідження. Продовжували цього року й технічне переоснащення наших лекційних залів. Кожна аудиторія, кожне робоче місце студента повинне бути обладнане відеосистемою чи інтерактивною дошкою, під'єднаною до Інтернету. Нещодавно завершили ремонтні роботи лекційної аудиторії №6, що на базі університетської лікарні, незабаром облаштуємо її системою синхронного перекладу. Вважаю, що ця діяльність – це реальна можливість поставити

навчальний процес і наукову роботу на більш високий рівень та створити належні, комфортні умови праці для викладачів і студентів.

Приємно також констатувати, що цього року в співпраці з університетською лікарнею оновили медичний підрозділ, де розташувалася кафедра функціональної діагностики та клінічної патофізіології Тернопільського медичного університету й відділення функціональної діагностики університетської лікарні. Його можна вважати зразком, бо подібних проектів в Україні нині немає.

Не залишився осторонь наш навчальний заклад й тих драматичних політичних потрясінь, які й зараз переживає вся Україна. З часу анексії Криму Тернопільський державний медичний університет імені І.Горбачевського прийняв понад 100 студентів з Донеччини, Луганщини та окупованого півострова. Ми створили належні умови для їх навчання – забезпечили гуртожитком, підручниками, більшість студентів виявили бажання залишитися в університеті, нині вони стали вже повноправними студентами ТДМУ.

Особливо теплі слова хочу сказати про нашу молодь, яка зайняла активну громадянську позицію у нинішні важкі для всього народу України часи. Як швидко подорослішали наші хлопці та дівчата, усвідомивши, як багато в нашій країні залежить саме від них. Тому так активно вони долучилися до допомоги бійцям АТО. Хтось працює волонтером у Логістичному центрі, хтось навчає азам домедичної допомоги, а хтось збирає кошти для нагальних потреб наших військових. Під час канікул вони виїжджали в зону АТО як волонтери, серед студентів є добровольці. Вони зорганізували благодійний арт-проект «Фото патріота», під час якого збрали кошти та придбали автомобіль «МАЗ» для підрозділу «ОУН», а гуртківці «Терполяни» – добродійну акцію зі збору коштів для важкопораненого крайанина, який нині перебуває у Вінницькому медичному шпиталі. Також хочу відзначити наше студентство й щодо участі в соціальних акціях, як-от в організації допомоги дітям з обмеженими можливостями, просвітницького проекту до Дня боротьби з цукровим діабетом.

Щодо перспектив, то й надалі шлях розвитку нашого ВНЗ буде спрямований на високі технології майбутнього, працюватимемо над удосконаленням діяльності першої в Україні університетської лікарні.

Впевнений, Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського буде успішно розвиватися, а студентство отримуватиме знання за сучасними стандартами, які в подальшому стануть добрим підґрунтям для затребуваності на світовому ринку праці.

У ці святкові дні хочу побажати усім – викладацькому колективу, працівникам, студентам та їхнім родинам – успішних гарздів, звершень у житті та праці. Хай втіляться мрії, професійні плани, задуми! Добробуту Вашим родинам, наснаги в житті! Нехай Новий рік увійде до Ваших осель і наповнить їх добротою та радістю, принесе такий довгоочікуваний мир, душевний спокій та оновлення. Нехай у новому, 2015 році панує радість у колективах і родинах, здоров'я буде міцним, а успіх супроводжує Вас у всьому!

**З 2015 роком!
З Різдом Христовим!**

СТУДЕНТИ СТАЛИ ВТІЛЮВАЧАМИ ДИТЯЧИХ МРІЙ

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

Студентська молодь Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського неодноразово відзначилася у волонтерському русі та демонструвала свою готовність служити людству. Нещодавно майбутні медики спробували себе у ролі чарівників, а саме долучилися до акції «Ти здатен на диво». Своїм бажанням зробити свято дітям, які через хворобу прикуті до ліжка, спонукали тернополян примножити добро в цьому світі.

Студентка медичного факультету Наргіз Джавадова розповіла, що вона із задоволенням взяла участь в акції «Ти здатен на диво» (між собою волонтери називають цей захід ще «Ялинкою бажань»). «Її зорганізували мережа «Сільпо» та соціальні служби нашого міста спеціально для дітей-інвалідів, які не можуть самостійно пересуватися. Ініціатори підготували з картону імітацію новорічних іграшок, на кожній з яких написали ім'я та вік дитини. Бажаючи допомогти наосліп обирали заготовлену кульку й на власний розсуд купували подарунок, який залишали на касі», – додала дівчина.

Інша студентка медичного факультету Романія Клос повідомила, що загалом дітей з такими проблемами у місті є майже 120. «Дуже хочемо допомогти кожному з цього переліку. Звичайно, спілкуватися з тернополянами і приємно, і важко. Перші відмови були досить неприємними, але потім ті, хто відважувався купити подарунок, додавали натхнення», – поділилася враженнями Романія.

Яні-Марії Яцишин, студентці медичного факультету приємно, що, незважаючи на важку ситуацію в країні, люди відгукуються. Напередодні дня Святого Миколая студенти самі занесли подарунок кожній дитині. Для цього вони залучили більшу кількість волонтерів з числа студентів ТДМУ.

«До акції приєдналися студенти медичного та фармацевтичного факультетів. Ми чергували з 17.00 до 19.00 через день у торговельному комплексі «Орнава» до 17 грудня. Акцію підтримали й студенти ТІСІТУ. Нам у цій благодійній діяльності допомагала доцент кафедри фармакогнозії з медичною

ботанікою Іванна Кернична. Вона координувала волонтерський рух у медичному університеті. Відповідно ми дізнавалися про всі подібні акції, мали можливість поспілкуватися з нею та отримати підтримку», – зазначила студентка Ірина Пастушина.

меженими можливостями відгукуються чоловіки. «Найзворушливішими є моменти, коли тато із сином чи донькою йдуть разом вибирати подарунок у рамках акції. Батько пояснює своїй дитині про важливість допомагати іншим, – продовжує Ірина.

Упродовж 17-18 грудня особисто розвозили ці дарунки у кожну сім'ю. Задля кращої нашої адаптації до цього процесу представники Товариства Червоного Хреста провели тренінг із психологічно-соціальної допомоги. Студенти отримали важливі навички з поведінки та основ надання допомоги специфічним категоріям населення. Отже, ми були готові до всього і нам було приємно бачити щасливі посмішки цих дітей», – прокоментував Любомир Данилюк.

Студенти вже отримали подяки від батьків своїх підопічних. Окрім того, молоді придбали новорічні головні убори, аби додати цій акції святкового настрою.

Оскільки в нашому місті навчаються представники інших країн, то студентам-медикам випала ще й нагода поспілкуватися іноземними мовами. Вони знаходили підтримку та розуміння. Отже, подарунки мали й інтернаціональний характер.

Ще одна представниця волонтерської групи ТДМУ Ірина Рондяк мовить, що найбільше на прохання допомоги дітям з об-

– Позитивно відгукуються й молоді хлопці, які охоче приєднуються до добродійності. Не менш милосердними є і ті, хто приходять за покупками сім'єю».

Студент медичного факультету Любомир Данилюк розповів ще про одну акцію, яку зорганізували в Тернопільському державному медичному університеті імені І.Горбачевського. «Мали список 18 дітей з малозабезпе-

Редактор **Г. ШИБАЛІНЧУК**
Творчий колектив: **Л. ЛУКАЩУК,
О. БУСЬКА,
П. БАЛЮХ**
Комп'ютерний набір і верстка:
Р. ГУМЕНЮК

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. **52-80-09; 43-49-56**
E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновники:
Тернопільський
державний університет
ім. І.Я. Горбачевського,
голове управління охорони
здоров'я облдержадміністрації

Видавець:
Тернопільський
державний медичний
університет
ім. І.Я. Горбачевського
Індекс **23292**

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 300 від 19.12.2000
видане
управлінням у справах
преси та інформації
облдержадміністрації

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг – 2 друк. арк.
Наклад – 2000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у Тернопільському
державному університеті
ім. І.Я. Горбачевського.
46001, м. Тернопіль,
майдан Волі, 1.

У ТДМУ ПРЕЗЕНТУВАЛИ ПРОГРАМУ ЄС «ЕРАЗМУС+»

У ТДМУ імені І.Горбачевського 9-10 грудня відбувся інформаційний день Програми Європейського Союзу «ЕРАЗМУС+». Організаторами заходу виступили представники Національного офісу цієї програми та адміністрація ТДМУ в тісній співпраці з Представництвом Європейського Союзу в Україні та за підтримки Міністерства освіти і науки України та Виконавчого агентства ЄС з питань освіти, аудіовізуальних засобів і культури.

Представники вищих навчальних закладів України, науководослідних установ, громадських організацій, роботодавців та інших зацікавлених осіб у галузі вищої освіти мали можливість ознайомитися з напрямками діяльності Програми «ЕРАЗМУС+».

Усіх присутніх привітала директор Національного офісу «ЕРАЗМУС+» в Україні Світлана Шитікова. Вона висловила подяку медичному університету за теплий прийом і допомогу в організації цієї інформаційної акції.

З вітальним словом до учасників семінару звернувся виконуючий обов'язки ректора ТДМУ, професор Аркадій Шульгай.

Медичний університет є одним з лідерів у вищій медичній освіті України. За результатами рейтингу Міністерства охорони здоров'я ми посіли перше місце за всіма показниками діяльності впродовж 2013 року. Це стосується і міжнародної співпраці. ТДМУ був ініціатором створення консорціуму вищих медичних навчальних закладів України, Європи, США, Канади і країн СНД. Окрім того, у нас широко практикується обмін досвідом, співпраця з міжнародними школами та програмами. Нині студенти ТДМУ завдяки реалізації програми «Erasmus Mundus Medea» перебувають на навчанні у Литві, Іспанії та Греції. Наукові стажування в рамках цієї програми проводили в університеті

Сантьяго де Компостела (Іспанія) та тривають в університеті Поля Сабатьє (Тулуза, Франція). Особливість навчального процесу в ТДМУ дає можливість сту-

Аркадій ШУЛЬГАЙ, в.о. ректора ТДМУ, професор

дентам стажуватися за кордоном та успішно навчатися в рідному виші. У нас запроваджена система дистанційного контролю знань і практичних навичок. Зазначу, що, приєднавшись до програми «ЕРАЗМУС+», будемо успішно співпрацювати у царині наукових досліджень та обміну досвідом. Бажаю усім плідної праці й успіхів на освітній ниві», — побажав Аркадій Гаврилович.

Світлана Шитікова ознайомила учасників заходу з напрямками Програми «ЕРАЗМУС+». «Ми допомагаємо українським університетам ефективно працювати над модернізацією вищої освіти, адже це є пріоритетом нашої програми. На допомогу вищим навчальним закладам на шляху до впровадження нових положень закону України «Про вищу освіту» видали книгу «Болонський процес та нова парадигма вищої освіти». Невдовзі на нашому сайті також буде викладено посібник з рекомендаціями щодо створення навчальних програм», — зазначила пані Світлана.

Вона також звернула увагу на те, що цього року стартував напрям «Жан Моне» під егідою «ЕРАЗМУС+». Вищі навчальні заклади України у рамках цього напрямку виграли 10 проектів, що свідчить про високий показник успішності серед країн СНД та Європи.

«Програма «ЕРАЗМУС+», окрім вищої освіти, працює і в інших напрямках, зокрема, це стосується навчальної мобільності, співпраці задля інновацій та обміну кращими практиками та підтримки реформ.

Міжнародний вимір вищої освіти відкритий для країн-членів програми, а це 28 держав-членів Європейського Союзу, а також країн-кандидатів (Македонія та Туреччина) й країн економічного союзу, зокрема, Ісландії, Ліхтенштейну, Норвегії. Ці 33 держави уклали особливу угоду про повну участь, сплатили членські внески та створили на своїх теренах національні агентства. Навчальні заклади цих країн повинні бути підписантами хартії «ЕРАЗМУС» у вищій освіті.

Країни-партнери програми, до яких входить і Україна, складають майже 150 учасників. До речі, представники Криму не можуть брати участь у Програмі «ЕРАЗМУС+», додала Світлана Шитікова.

Пані Світлана ознайомила присутніх із ще одним напрямком — «Проекти співпраці. Розвиток потенціалу вищої освіти».

Олена Оржель детальніше розповіла про можливість напрямку «Жан Моне». Світлана Бацюкова ознайомила з напрямком «KA1. Навчальна мобільність —

Світлана ШИТІКОВА, директор проекту ЄС «НЕО в Україні»

співпраця університетів для організації кредитної й ступеневої мобільностей» та освітніми програмами ЄС, які дають можливість для індивідуальної мобільності студентів і викладачів.

10 грудня відбувся тренінг з написання проектів за Програмою «ЕРАЗМУС+», спрямований на підготовку необхідних аплікаційних документів (аплікаційна форма, логіко-структурна матриця, робочі пакети тощо) за напрямком «Розвиток потенціалу вищої освіти»; планування ресурсів для участі в напрямі «Кре-

дитна мобільність» (міжінституційна угода та аплікаційна форма) й підготовку заявок за напрямком «Жан Моне» (аплікаційна форма, форма бюджету тощо).

В інформаційному дні взяли участь представники вищих навчальних закладів з усіх міст України. Чималу зацікавленість проявили студенти щодо можливості індивідуальної мобільності, аби покращити власні знання та навички.

Після проведення інформаційного дня на адресу виконуючого обов'язки ректора ТДМУ, професора Аркадія Шульгай надійшла подяка від директора проекту ЄС «НЕО в Україні» Світлани Шитікової. У листі, зокрема, йдеться:

«У семінарі взяли участь майже 100 студентів, аспірантів, представників вищих навчальних закладів, наукових установ, громадських організацій з усієї країни.

Необхідно зазначити, що успішна реалізація спільного заходу відбулася й завдяки зусиллям працівників Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, передусім — Наталії Лісничук, керівника відділу міжнародних зв'язків, а також співробітників відділу Світлани Вишитоцької та Тетяни Ковальчук. Неоціненну допомогу в проведенні інформаційного дня надавали студенти Вашого університету Балич Роман, Турчин Соломія, Крисюк Юрій, Маркевич Оксана, Маховський Василь, Галей Катерина, Бенцал Ольга та Олійник Наталя.

Також під час заходу протягом двох днів оператор Назар Олещук забезпечував технічну підтримку на високому професійному рівні, що зазначили й учасники семінару. Задля висвітлення події проводили якісну фотозйомку Павло Балюх та Яніна Чайківська. Вдячні працівникам комплексу студентського харчування університету за організацію смачних перерв на каву та чай.

Користуючись нагодою, хотіли б подякувати Вам за підтримку та висловити надію на плідну й конструктивну співпрацю».

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

ТИЖДЕНЬ ПРАВА У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Кафедра медичного права, юридичний відділ ТДМУ

У рамках Всеукраїнського тижня права кафедра медичного права зорганізувала семінар, зорієнтований на права людини у сфері охорони здоров'я. Захід відбувся в лекційній аудиторії інституту медико-біологічних проблем ТДМУ. Участь взяли представники адміністрації ВНЗ, працівники кафедри медичного права, юридичного відділу університету, завідувач кафедри медичного права Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького І.Я. Сенюта, лікарі-інтерни різних спеціальностей ННІПО, науково-педагогічні працівники,

медична громадськість, студенти медфакультету.

З вітальним словом виступив проректор з наукової роботи, інноваційних та комп'ютерних технологій нашого університету, професор В.П. Марценюк.

Проведений захід відвідала завідувач кафедри медичного права ЛНМУ імені Данила Галицького, доцент І.Я. Сенюта. У своїй доповіді вона зосередила увагу на нормативних змінах з питання захисту персональних даних пацієнта в закладі охорони здоров'я та проблемах реформування системи охорони здоров'я.

Завідувач кафедри медичного права ТДМУ, доцент Ігор Рогольський у своєму виступі наголос поставив на правовій природі вакцинації. Доповідач зосе-

редив увагу слухачів на основних положеннях, що висувають міжнародні організації з питань вакцинації й на практичних проблемах отримання медичним працівником інформованої згоди на проведення вакцинації неповнолітнім особам.

Викладач кафедри медичного права Н.М. Калинюк у своїй доповіді звернула увагу присутніх на проблему рідкісних (орфанних) захворювань, що є однією з найгостріших у сфері охорони здоров'я. Здійснено правовий аналіз наказу МОЗ України № 778 від 27.10.2014 р., що набирає чинності з 01.01.2015 р. «Про затвердження Переліку рідкісних (орфанних) захворювань».

Викладач кафедри медичного

права М.В. Чорненський проінформував присутніх про особливості правового статусу іноземців у сфері охорони здоров'я, зокрема, реалізації правових норм їх медичного обслуговування на території України.

Юридичний відділ нашого університету розробив і представив медичній громадськості збірник законодавчих і підзаконних нормативних актів, де систематизовано основні нормативно-правові акти, що регулюють відносини у сфері охорони здоров'я.

Доповіді учасників семінару доповнювали аудіо-відеосупроводом, відомостями інформаційного змісту, статистичними даними та матеріалами судової практики.

СМАЧНІ ТА КОРИСНІ ПОДАРУНКИ

ОТРИМАЛИ ВИХОВАНЦІ ІНТЕРНАТУ ВІД ЧЛЕНІВ ГУРТКА «ТЕРПОЛЯНИ»

Оксана БУСЬКА

Наприкінці року хочеться оглянутися на пройдене та підбити підсумки. У людини творчої це прагнення виливається в потребу висловити власні думки й враження в художньому слові, в музиці. Тож на черговому засіданні науково-краєзнавчого гуртка «Терполяни» звучали і пісні, і поезія у виконанні студентів ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського.

У залі панувала святкова і по-родинному затишна атмосфера.

— Сьогодні ми зібралися, щоб поділитися душевним теплом і привітати одне одного, а також згадати тих, кому нині особливо потрібні наші турбота й увага, — звернулися до присутніх ведучі Оксана Лабівка та Олександр Помазан.

Новорічно-Різдвяні свята, які розпочинаються з Дня Святого Миколая, — це час, коли діти, від найменшого до найстаршого, вірять у казку й очікують подарунки від св. Миколая. Щоб очі-

Леонід БИЦЮРА, заступник голови ОДА

і дорослі, і діти чекають з особливим нетерпінням. І щиро радіють йому, і вірять, що всі їх мрії здійсняться. У тому числі й найголовніша наша спільна мрія — про мир в Україні, — сказала Оксана Романівна.

Заступник голови облдержадміністрації Леонід Бицюра подя-

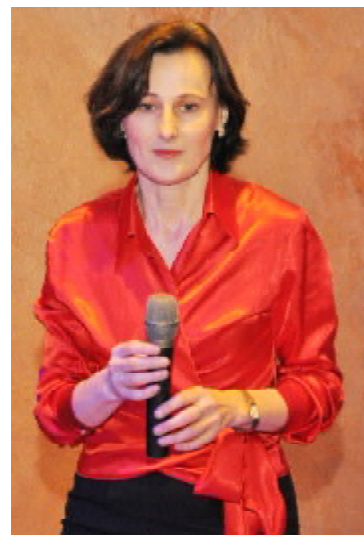
кував гуртківцям і благодійникам, які подбали про подарунки хворим дітям, позбавленим батьківського піклування.

— Сподіваємося, наші подарунки, зроблені від щирого серця, допоможуть створити справжнє свято для дітей з особливими потребами, — зазначила засновник товариства «Румед-Т» Ружена Волянська.

Невеличкий екскурс в історію гуртка «Терполяни», створеного 2010 року, зробила студентка 4 курсу медичного факультету Наталя Довбенко:

— Наш науково-краєзнавчий гурток «Терполяни» своєю діяльністю охоплює великий спектр дій, але в основі його закладено прагнення вивчати та популяризувати історію рідного краю, безмір краси навколишньої природи. Любимо вилити власні почуття в поетичні рядки і торік завдяки спільним зусиллям побачила світ збірка віршів студентів ТДМУ «Жасмин». Нині до друку готується наступна збірка поезій — «Жасмин-2». Ми вивчаємо історичну, духовну, культурно-національну спадщину рідного краю, з якої черпали свої сили старші покоління, пізнаючи істинні життєвих пріоритетів, що роблять людину благороднішою та мудрішою. Вони стають дороговказом і для нас, допомагають досліджувати та творити. Доказом цього є книжка талановитого студента ТДМУ Ігоря Орнчука «Історія роду — історія краю».

Плідна діяльність гуртківців стала можливою завдяки сприянню адміністрації нашого університету

Оксана БОЯРЧУК, декан медфакультету, професор

медичного факультету Віта Васильчук, Наталя Довбенко про-нижливо прочитала вірш «Розплющені очі».

*Ці очі розплющені, мов жито
зелене, безкрає,
Де стигле колосся із вітром
про щось розмовляє.
Чарівні слова у віночки
сплітає...*

*А голос спокійний
здаєка питає:
«Скажи, ти кохаєш чи
просто гуляєш?
Чи щастя для себе
шукаєш?»
А вітер тремтяче,
принишло:
«Не знаю, не знаю... Без
поля я просто зникаю.
І в цілому світі спокою
не маю,
Це стигле колосся
жадаю, жадаю, жадаю...
Депутат обласної ради
Роман Навроцький висло-*

вив переконання, що вивчати історію рідного краю — важлива й потрібна справа. Адже бойові дії, які відбуваються нині на Сході, великою мірою є наслідком ворожого впливу, зокрема, на трак-

тування нашої надскладної історії. Маємо зберегти кордони держави, яку заповіли нам наші предки, плекати українські традиції. Тому патріотичне виховання молоді нині в пріоритеті. Від молодого покоління залежить, якою Україна буде завтра.

Дівчат цікавить історія й культура рідного краю, їхня стаття про роль жіноцтва у визвольних змаганнях українського народу була надрукована в чеському журналі. А ще вони пишуть вірші.

Участь в роботі гуртка беруть також іноземні студенти. За словами студента 1 курсу медичного факультету Миколая Важохи, який на навчання приїхав з Польщі, українська та польська культури дуже близькі. Студент 1 курсу Емануель Нень з Нігерії сказав, що йому дуже подобається Тернопіль і українська мова. Щоб почати розуміти й говорити українською, хлопцеві знадобилося менше року. Каже, що долати мовний бар'єр допомагає спілкування. Серед його друзів і гуртківці-«терполяни».

— Наші студенти — всебічно розвинені, талановиті, цікаві особистості, — розповів заступник керівника гуртка, викладач кафедри філософії та суспільних дисциплін Тарас Богданович Кадобний.

— Творчий потенціал ім допомагає розкрити гурток «Терполяни».

— У гуртку «Терполяни» ми вже два роки, — розповіли Віта Васильчук і Наталя Довбенко.

Леонід КРАВЧУК, викладач ТДМУ, керівник гуртка

Дівчат цікавить історія й культура рідного краю, їхня стаття про роль жіноцтва у визвольних змаганнях українського народу була надрукована в чеському журналі. А ще вони пишуть вірші.

Участь в роботі гуртка беруть також іноземні студенти. За словами студента 1 курсу медичного факультету Миколая Важохи, який на навчання приїхав з Польщі, українська та польська культури дуже близькі. Студент 1 курсу Емануель Нень з Нігерії сказав, що йому дуже подобається Тернопіль і українська мова. Щоб почати розуміти й говорити українською, хлопцеві знадобилося менше року. Каже, що долати мовний бар'єр допомагає спілкування. Серед його друзів і гуртківці-«терполяни».

— Наші студенти — всебічно розвинені, талановиті, цікаві особистості, — розповів заступник керівника гуртка, викладач кафедри філософії та суспільних дисциплін Тарас Богданович Кадобний.

— Творчий потенціал ім допомагає розкрити гурток «Терполяни».

кування збулися, гуртківці, залучивши добродійників, придбали гостинці для вихованців спеціалізованого дитячого будинку. І в такий спосіб подарували радість малечі, чиє дитинство захмарене хворобами та сирітством.

Важливість заходу підкреслювала й присутність гостей. Дуже тепло відгукнулася про гуртківців, які цікавляться історією й культурою нашого краю, декан медичного факультету, професор Оксана Романівна Боярчук.

— Приємно зустрітися з вами в переддень свята Миколая, який

кував гуртківцям і благодійникам, які подбали про подарунки хворим дітям, позбавленим батьківського піклування.

— Сподіваємося, наші подарунки, зроблені від щирого серця, допоможуть створити справжнє свято для дітей з особливими потребами, — зазначила засновник товариства «Румед-Т» Ружена Волянська.

Невеличкий екскурс в історію гуртка «Терполяни», створеного 2010 року, зробила студентка 4 курсу медичного факультету Наталя Довбенко:

та декана медичного факультету Оксана Романівна Боярчук. Щиро дякуємо за підтримку пізнавального запалу гуртка «Терполяни» та цікавість до нашої роботи. Дякуємо керівникам гуртка, викладачам Л.В. Кравчуку і Т.Б. Кадобному, які допомагають нам реалізувати творчі задуми й творити гідні справи в ім'я добра.

Що є найцікавішим для заглиблення у витонки минулого? Що найкраще закарбовується в наші пам'яті? Це легенди. До нової збірки викладача історії української культури Л.В. Кравчука увійшли дві старовинні волинські легенди: «Слово про Божу гору» та «Ярко» — про часи, коли наша благодатна земля постійно піддавалася нападам інших народів. І на прикладі наших пращурів, які відстоювали право бути господарями своєї землі, вчимося гідно боронити свій край, любити та дорожити його святинями.

Присутнім гуртківці запропонували невеличку, але цікаву концертну програму. Пісню «В Тернопільському саду» прекрасно заспівала студентка 2 курсу

БОГДАНА ПЕРЕВІЗНИК: «МОЄ ЗАХОПЛЕННЯ – ДИСТАНЦІЙНА ОН-ЛАЙН ОСВІТА»

Нещодавно студентка з курсу медичного факультету ТДМУ ім. І. Горбачевського Богдана Перевізник стала переможцем регіонального конкурсу «Кращий студент року», в якому брали участь представники ВНЗ Тернополя та області. Про це повідомляли не лише обласні, а й всеукраїнські ЗМІ. Зустрівшись з Богданою, привітала її з перемогою та попросила розповісти про себе.

— До вступу в медуніверситет я навчалася у школі в рідному Шумську. Як переможець конкурсного відбору для участі в програмі FLEX (Програма обміну для старшокласників, започаткована урядом США), отримала можливість протягом року навчатися в американській школі. Тож 10 клас закінчила в місті Огаста, штат Джорджія, де мешкала в американській родині. Займалася волонтерською роботою, за що отримала президентську нагороду від Барака Обами та дер-

ждепартаменту США. Повернувшись в Україну, склала екстерном іспити за 10 клас, закінчила 11-й та вступила до ТДМУ.

— Зараз вам...

— Дев'ятнадцять.

— Чому саме з медициною вирішили пов'язати своє майбутнє?

— Моя мама свого часу теж наш університет закінчила й вже понад 20 років працює лікарем-анестезіологом в Шумській районній лікарні. Тож про роботу медика знаю не з книжок. Але раніше мені найбільше подобалися мови, особливо англійська, і, гадала, що це стане моєю майбутньою професією. Побачивши рівень медицини в США, була вражена та захоплена. До речі, моя американська прийомна мама — медсестра. Коли повернулася додому, вирішила: стану медиком.

— Ви успішна студентка. А ще берете участь в корисних і потрібних громаді справах як волонтер.

— Так, мені це подобається. Я набула досвіду волонтерської роботи в США, а нині в Україні дедалі більше людей долучаються до такого руху. Працюю в

складі міжнародної молодіжної організації AIESEC, що об'єднує активну молодь зі 107 країн світу та реалізує різні соціальні й культурні проекти.

— Чим займаєтеся ще, крім навчання й волонтерської роботи?

— Моє захоплення — дистанційна он-лайн освіта. Це прекрасна можливість поглибити свої знання. Потрібен лише комп'ютер, доступ до Інтернету та знання англійської. Навчання — без-

коштовне. Прослуховуєш відеолекції професорів провідних університетів, щотижня самостійно виконуєш письмові завдання. Тривалість курсу — до 10 тижнів. Наприкінці — підсумковий екзамен і підрахунок балів. Якщо набираєш потрібну кількість балів — отримуєш сертифікат. У мене їх чотири. Перші два сертифікати — про закінчення курсів з біоетики та фармакогенетики в Джорджтаунському університеті (США). Наступний — від університету Гонконгу, де вивчала епідеміологію. І ось тепер закінчила курс з анатомії опорно-рухового апарату в Гарвардському університеті. Набрала 90 балів зі 100. Тож неправда, що навчання в Гарварді звичайному українському студенту недоступне, як дехто заявляє. Це цілком реально. Головне — бажання.

— Перемога в конкурсі на звання кращого студента Тернопільщини для вас несподіванка?

— Чесно кажучи, не очікувала. Але задоволена.

— Кажуть, на журі сильне враження справила зроблена

вами презентація англійською, польською, іспанською, грузинською мовами і на латині.

— Це було неважко. Англійською володію вільно. Знаю польську, базово — іспанську, яку впродовж року вивчала в США, трохи — грузинську, бо маю багато друзів в Грузії, теж студентів. Ми познайомилися під час Міжнародних літніх шкіл в «Червоній каліні». А латину вивчила в університеті.

Розмовляючи з Богданою, згадала відомий вислів класика про «розкіш людського спілкування». Бо дівчина й справді дуже мила та цікава співрозмовниця. Попереду її чекає не менш відповідальна місія — представляти студентів Тернопільщини в фіналі всеукраїнського конкурсу «Кращий студент України», який відбудеться в Києві навесні. Наразі ж для Богдани головне — успішно скласти зимову сесію, відтак — весняну.

Життя не терпить інертності та сірості. Головне — прагнути до різноманіття, до нових здобутків. Тож успіху тобі, Богдано!

Оксана БУСЬКА

ВИШКІЛ

ОТРИМАЛИ СЕРТИФІКАТИ ІНСТРУКТОРІВ З НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

Студенти Тернопільського державного медичного університету імені І. Горбачевського, які наприкінці листопада навчалися бути інструкторами з надання домедичної допомоги, під час засідання вченої ради медичного факультету ТДМУ 10 грудня отримали довгоочікувані сертифікати від ВГО Всеукраїнської ради реанімації та екстреної медичної допомоги. Тепер вони самі зможуть передавати свої знання й навички іншим студентам та учням загальноосвітніх шкіл. Дипломи юнакам і дівчатам вручили декан медичного факультету, професор Оксана Боярчук та завідувач кафедри медицини катастроф і військової медицини, професор Арсен Гудима.

Нагадаємо, що над вишколом майбутніх інструкторів працював голова правління ВГО Всеукраїнської ради реанімації та екстреної медичної допомоги, кандидат медичних наук, доцент кафедри медицини катастроф Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Шупика, інструктор Європейської ради реанімації Віталій Крилюк. Та це був лише один з блоків занять, а наступного року студенти й надалі поглиблюватимуть свої

знання за міжнародними стандартами.

«Загалом нашою метою є впровадження кращих світових стандартів і методів викладання в українську систему охорони здоров'я. В подальшому ми плануємо втілювати вже затверджений пілотний проект в Тернопільській області на базі ТДМУ з підготовки кваліфікованих і сертифікованих інструкторів. У лютому наступного року плануємо за допомогою нашого ВНЗ провести сертифікований курс навчання з надання допомоги під час травм за міжнародною програмою та сертифікований курс з тактичної медицини ТССС», — розповів Віталій Крилюк.

Професор Арсен Гудима додав, що загалом у планах є посилення медико-санітарної підготовки дівчат і допризовної підготовки хлопців навичками домедичної допомоги. «Ми вирішили створити групу інструкторів з числа студентів нашого університету, які ввійдуть до складу молодіжного крила Все-

української ради реанімації й матимуть право проводити вишколи учнівської та студентської молоді.

Вишколи відбуватимуться за спробою програмою, а учасники отримають сертифікати

проміжного рівня. Їх наявність засвідчуватиме, що людина має знання й практичні навички з надання допомоги. Студенти ТДМУ часто беруть участь у масових заходах як волонтери. Вони патрулюють у складі добровільних загонів з метою забезпечення домедичною допомогою постраждалих при масовому скупченні людей. Також вони висловили бажання працювати зі школярами. З допомогою

спонсорських коштів буде зроблено логістику, закуплено манекени, муляжі та витратні матеріали. Департамент освіти та науки обіцяє забезпечити транспортом. Бригади студентів виїжджатимуть до регіональних

шкіл і проводитимуть навчання», — додав Арсен Гудима.

Арсен Арсенович наголосив на тому, що вишколи для учнів є добровільними. За його словами, практика засвідчує, що понад 90% школярів зацікавлені у навчанні. «Заняття відбуватимуться в інтерактивній формі. У спрощений курс увійдуть і навички тактичної медицини. Учні дізнаються, як правильно діяти мирним мешканцям у умовах війни

та під час загрози виникнення терористичних актів. У технології освітньої діяльності студенти використовуватимуть метод чотирьох кроків, запозичений в Європейській раді реанімації. Він полягає у тому, що спершу інструктор представляє ту чи іншу навичку. Потім виконує її вдруге, але вже з коментарем. Пояснює, для чого і як він проводить маніпуляції. Після цього просить, щоб хтось з учасників прокоментував його дії, а на за-

вершення слухачі самі відтворюють побачене. З позиції дидактики для того, щоб навичка увійшла до рівня автоматизму, її необхідно повторити 15 разів. Тому курс починається з найпростіших дій, а в процесі відпрацювання удосконалюється», — поділився досвідом Арсен Гудима.

Ми ж вітаємо наших студентів з тим, що вони вже зробили перший серйозний

крок для того, аби виконувати благородну місію просвітництва серед маленьких громадян нашої країни — школярів. Бажаємо вам на снаги на цьому шляху, усвідомлення своєї важливої ролі, любові до професії та людей загалом і успішного втілення проекту!

НОВИЙ РІК І РІЗДВО – СПОДІВ

Швидко плине час і незабаром ми переступимо поріг нового, 2015 року. Про що думається в ці Новорічно-Різдвяні дні? Про що мріється? Пропонуємо блиц-інтерв'ю зі студентами нашого університету, яким поставила кілька запитань:

1. Розкажіть про себе, будь ласка: звідки родом, на якому факультеті навчаєтеся, чому обрали медицину та ТДМУ?

2. Яким був для Вас 2014 рік? Чим запам'ятався? Які події вважаєте найважливішими? З чого раділи, що засмутило?

3. Що для Вас Новий рік? Різдво?

4. Де зазвичай святкуєте й де збираєтеся святкувати цього разу?

5. Що більше любите – дарувати чи отримувати подарунки? Які подарунки Вам особливо дорогі?

6. Найкращий відпочинок для Вас – це...

7. Ваше улюблене заняття, вислів чи жарт?

8. 2015 рік за східним календарем – рік Кози. Цікаво дізнатися, хто Ви за знаком Зодіаку та які головні риси вам властиві? Чи вірите в диво (зокрема, новорічне чи різдвяне) і чи траплялися у Вашому житті надзвичайні події?

9. Чи маєте свій секрет успіху? Якщо так – то поділіться.

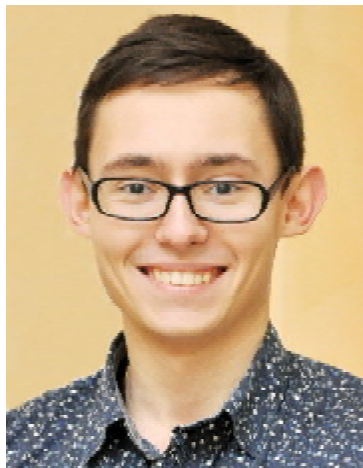
10. Чого чекаєте від 2015 року?

Ось якими думками поділилися з читачами студенти нашого університету.

Олександр БАБІНСЬКИЙ:
— Я родом з Донецька, нині навчаюся в ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського. Обрав медицину за покликанням – з дитинства мріяв стати лікарем. Коли залишатися в рідному місті через бойові дії стало неможливим, разом з батьками переїхав до Тернополя, щоб продовжити навчання в ТДМУ. Тут познайомився з гарними людьми, дружніми однокурсниками та чудовими викладачами.

2014 рік був дуже насиченим. Події на Майдані вселили у багатьох з нас надію, що цілком скоро у країні все зміниться на краще. Але вибухнула війна, російські агресори разом зі своїми найманцями принесли смуток та горе.

Раніше я завжди святкував новорічні свята в Донецьку, з родиною або у колі приятелів, близьких мені людей. Цього

разу Новий рік зустріну в Тернополі, де у мене вже теж багато друзів. Тернопіль – гарне місто, тут мешкають доброзичливі, привітні люди. Тож знову звикаю до мирного життя з його планами, надіями й радощами.

Для мене Новий рік та Різдво – це свята, що дають можливість звільнитися від буденності, залишити все погане в минулому та з надією на краще подивитися в прийдешнє. Це особливі дні, коли чекаєш дива й відчуваєш душевне піднесення. А ще на Новий рік є гарна традиція робити подарунки. Мені однаково приємно як дарувати, так і отримувати їх. Дуже ціную подарунки від близьких мені людей, та іноді навіть дрібниця, спрезентована малознайомою людиною, теж зігриває серце.

Обожнюю відпочивати на природі. Вона в Україні дивовижна. Тут є все – безкраї простори лісу й захмарні схили Карпат, тепле морське узбережжя... тож можна відпочити і тілом, і душею. Також дуже люблю мандрувати, відкривати для себе нові країни та міста, люблю морські подорожі.

Серед улюблених занять – написання віршів і пісень, гра на музичних інструментах. До спорту теж небайдужий.

Вважаю, для досягнення успіху варто не лише бачити перед собою тисячі можливостей, а й обрати серед них необхідні й правильно їх використати.

Мій улюблений вислів: «Всё, что ни происходит, всегда так, как нужно и только к лучшему» (Булгаков).

До гороскопів ставлюся несерйозно, а от в дива – вірю, зокрема, у новорічні. А коли віриш у дива, вони неодмінно відбуваються навколо тебе.

Чого найбільше чекаю в новому році? Чекаю на припинення війни, на мир у кожній родині. Мрію побачити рідну домівку.

Настя ГУДИМА:

— Моє рідне місто – Тернопіль. Тут я народилася, закінчила школу і здобуваю вищу освіту. Вдома – найкомфортніше, адже поруч близькі та рідні мені люди. До речі, саме вони надихнули мене обрати найціннішу професію – рятувати людські життя, дарувати надію. Завжди уявляла себе лікарем-хірургом, і, вступивши на 1 курс медичного фа-

культету, зробила перший крок назустріч своїй мрії.

Рік, що минає, був неймовірно виснажливий, адже від моїх успіхів у школі залежало, в якому навчальному закладі здобуватиму фах. Тому довелося обрати жорсткий режим: навчання, репетиторство і ніяких розваг. Та коли зовнішнє незалежне оцінювання було позаду і я побачила своє прізвище серед вступників, то зрозуміла – це вартувало таких зусиль. Нещодавно ж успішно закінчила інструкторські курси з надання домедичної допомоги. Вважаю, з цього медики і мають розпочинати свою професійну підготовку.

Новий рік, Різдво дарують позитивні емоції, яких українці зараз особливо потребують. Я щороку намагаюся підбадьорити та потішити рідних подарунками й теплими словами подяки. Це час аби творити добро. Що б не пропонували, новорічні свята відзначаю лише в колі сім'ї. Вважаю, що цьогоріч, під час війни на українському Сході, родинний спокій нам особливо потрібний.

Найбільше подобається робити подарунки. Це особливий ритуал, адже спочатку потрібно визначитися, що купити, а це коштує мені чималих зусиль, повірте. Найдорожчого дарунка для мене немає, головне – щоб від душі.

Найкращий відпочинок для мене – це піти в кіно з друзями, готувати вечерю разом із сестрою або піти у рейд магазинами з мамою чи влаштувати перегони на велосипеді з татом.

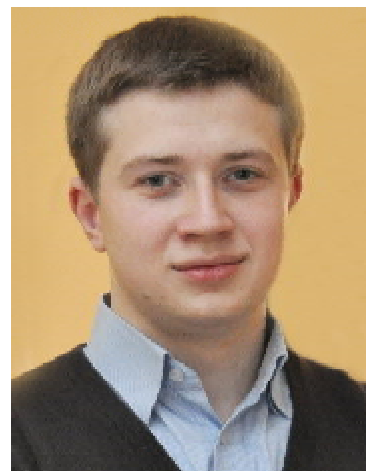
Люблю звичні ранкові прогулянки із собакою Емою.

Якщо йдеться про улюблений вислів чи жарт, одразу згадую слова українського філософа Григорія Сковороди: «Добрый розум робить легким будь-який спосіб життя».

За знаком Зодіаку я Рак: дуже вперта, проте наполеглива й цілеспрямована. Гадаю, успішними є лише ті люди, які вміють визнавати свої помилки. Якщо щось не вдається – не панікую, а й надалі працюю над собою.

Чи вірю я в диво – новорічне, різдвяне? Звісно, адже без віри здійснити будь-яку мрію неможливо. Моя ж найбільша мрія зараз – щоб настав мир у моїй країні. Цього наступного року чекаю понад усе.

Усім, хто читає це інтерв'ю, хочу побажати не зупинятися на досягнутому, завжди йти до своєї мети, вірити та залишатися патріотом України.

Костянтин КОЗАКОВ:

— Родом я з Кременеччини. Навчаюся на медичному факультеті. Обрав медицину, бо вона мені близька. Виріс у сім'ї лікарів, дитиною не раз бував разом з батьками у лікарні, коли не мали мене, маленького, залишити. З дитинства дивився на медиків, як на людей самовідданих, сміливих, здатних швидко приймати рішення та брати на себе відповідальність. ТДМУ обрав, бо тут навчалися мої батьки, від них перейняв почуття гордості за свій університет, вважаю його найкращим з-поміж медичних університетів України.

Рік, що минає, для мене був успішний. Навчання закінчив на «відмінно», був на практиці у польському місті Вроцлав, познайомився зі студентами інших країн – Мальти, Австрії, Німеччини, Туреччини. За час практики спілкувався з фахівцями з кардіохірургії, нейрохірургії, трансплантології, мав можливість бути присутнім під час проведення складних операцій. Ознайомився з новітніми методами лікування та діагностики. Крім практики, випала нагода побувати в деяких європейських містах. До речі, в Європі для тих, хто любить подорожувати, є різні цікаві пропозиції, приміром, – «BlaBlaCar»: коли в людини, з якою тобі по дорозі, є вільне місце в автомобілі. Тож можна їхати разом. Це зручно, дешево, знайомишся з новими людьми, на шляху пересування дізнаєшся від місцевих мешканців багато цікавого про країну.

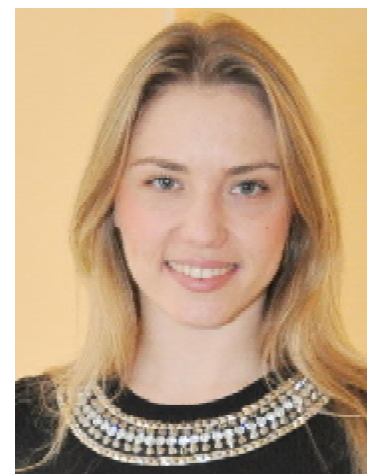
Новий рік для мене – це свято казкове. Як і в дитинстві, люблю ялинку, вогні, прикрашені вулиці і, звичайно, подарунки. А Різдво – свято сімейне, свято за тишкю, добробуту, зустрічі з родиною. Різдвяно-Новорічні свята тривають довго, тому встигаю відсвяткувати і з однокурсниками, і з рідними, часом вдається навіть кудись поїхати.

Найкращий відпочинок для мене – активно проведений час, а головне – щоб було про що згадати. За знаком Зодіаку я Стрілець.

Від 2015 року чекаю добрих новин, а найголовніше – вста-

новлення миру в Україні. Хочу отримати очікуваний розподіл і можливість удосконалювати отримані знання, навички.

На запитання «які складові успіху?» відповім так: успіх, на мій погляд, це правильний вибір професії, відповідальне ставлення до своїх обов'язків і творчий пошук.

Валентина КУЗЬМІНСЬКА:

— Я народилася в Тернополі, де минуло моє дитинство. Нині навчаюся на III курсі стоматологічного факультету ТДМУ. Медицину обрала, бо цікавила вона мене змалечку. Подобалося допомагати мамі, яка працювала в медичному закладі. А ще я люблю людей та хочу, щоб кожен був здоровим і красивим! І обов'язково – усміхненим. Білозуба посмішка – ознака здоров'я. Тож вирішила стати лікарем-стоматологом, ця спеціальність мені найближча.

Для навчання обрала ТДМУ, бо наш університет справедливо вважають одним з найпрестижніших в Україні. А оскільки Тернопіль – моє рідне місто, то маю чудову можливість отримати хорошу освіту, не їдучи далеко від дому.

Рік, що минає, був справді особливим. Трагічні події переплітаються з радісними. Нація повстала! Майдан! Дзвін єднання пролунав над Україною! І водночас країна опинилася на лнії вогню. Росія окупувала Крим. Тривають збройні дії у східних регіонах України. Але українці ще більше об'єднуються. Усвідомлюємо, що ми – єдине ціле. Одна держава.

Найважливішою подією у студентському житті для мене стала участь у конкурсі «СтудМіс ТДМУ». Спочатку вагалася, чи брати участь у цих змаганнях, адже це був період Майдану, і, на жаль, гинули мирні люди. Веселитися було недоречно. Та все ж відкинула сумніви, бо зрозуміла, що нотку єднання можна внести й у цей захід. Присвятила свій виступ подіям в Україні. Дуже хотілося, аби у залі панував дух миру та патріотизму. З учасниками конкурсу працювали класні організатори, тож репетиції тривали цікаво. Сам же захід став чудовою можливістю для кожного проявити вишуканість, елегантність, красу та чарівність.

(Продовження на стор. 7)

ННЯ НА КРАЩЕ ПРИЙДЕШНЄ

(Закінчення. Поч. на стор. 6)

Перемога у цьому конкурсі подарувала мені безліч позитивних емоцій та вражень! Попереду був наступний етап – «СтудМіс Тернопіль», де ми гідно представили наш університет. Я стала І-віце конкурсу та виграла номінацію від модельного агентства «Empire of Models». Це запам'яталось!

Новий рік асоціюється з чистим аркушем, на якому все починається заново. Кожен творець своєї долі! А дзвін годинника опівночі, вірю, сповістить, що внутрішні негаразди позаду, все світле, добре та радісне – попереду!

За Новим роком прийде Різдво – велике християнське свято, день Народження Ісуса Христа, Спасителя світу, Спасителя від влади гріха. Це свято родинне, сімейне. Період приготування до Різдва – Богом благословенний час для того, аби забути старі образи, перепросити тих, кого ми могли образити, подякувати тим, хто зробив нам добро чи просто був поруч упродовж року. Після молитви, яку промовляє вся сім'я разом, усі сідають за стіл, де чекає святого вечера. А найяскравішою подією є вертеп. Різдво завжди дарує святковий настрій та піднесення.

Новий рік зазвичай святкують з близькими людьми вдома або з друзями. Цього року плануємо поїхати у гори, тому свято буде особливо цікавим.

Найбільше люблю бачити щасливі очі та щирі посмішки людей. Тому отримую задоволення, роблячи гарні подарунки. Звісно, приємно, коли й мені щось дарують, особливо, коли презентують з любов'ю.

Люблю свій дім. Адже це найкомфортніше місце після важких навчальних буднів. А ще – поїздки у гори, катання на лижах. Подобаються подорожі та пасивний відпочинок на морському узбережжі. На дозвіллі займаюся також великим тенісом і танцями, бо вважаю, що лише у здоровому тілі – здоровий дух. Однак справжнє моє захоплення – стоматологія.

Мій улюблений вислів: «Розкіш – це коли внутрішній світ такий же красивий, як і зовнішній». Бо лише у гармонії людина посправжньому красива.

2015 – це рік Кози та Вівці. Я народилася у рік Півня, але за знаком Зодіаку – Овен. Тому можна вважати, що певна спорідненість з цим роком у мене є. Мені властиві прямотинність, впевненість та цілеспрямованість. Хоча часто йду на компроміс і легко співпрацюю та контактую з людьми.

Звісно, я вірю в диво, зокрема, Новорічне чи Різдвяне, вірю у те, що на все воля Божа. А Бог милостивий та почує кожного! І дивовижних моментів у моєму житті було безліч. Просто одні це називають дивом, а інші – життєвими обставинами. Секрет же успіху простий – постійний про-

цес самовдосконалення. На місці стояти не можна, потрібно рухатися вперед. Мати мету й цілеспрямовано прямувати до своєї мрії.

Від 2015 року чекаю позитивних і радісних подій. Бажаю, аби наші викладачі отримували якомога більше задоволення від своєї роботи. Щоб наші студенти здобували дедалі більше перемог, примножуючи славу університету. Зичу кожному мирного неба, добра, любові, злагоди та Божого благословення!

Галина ОСТРОВСЬКА:

– Родом я з містечка Хоростків, що на Тернопільщині. Цього року закінчила навчання на фармацевтичному факультеті ТДМУ, зараз навчаюся в інтернаті та магістратурі на кафедрі фармакогнозії з медичною ботанікою. Фармацію обрала тому, що захоплююсь нею з дитинства. Моя мама фармацевт і майже всі родичі – медики.

2014 рік був для мене надзвичайно важливим і водночас важким. Тішуся, що він, нарешті, закінчується, можливо, наступного, 2015-го, буде трошки легше. Дуже багато кардинальних змін сталося. Участь в конференціях, написання і захист дипломної роботи, держіспити та випуск з університету, вступ до інтернатури та магістратури. Доросле життя наступило напрочуд швидко, з'явилося багато нових і незвичних проблем, які стараюся успішно розв'язувати. Надзвичайно сумую за одногрупниками та нашими заняттями, студентськими веселими розвагами. Але, попри все, цей рік був багатий на нові знайомства, нових друзів, цікаве спілкування та емоції.

Новий рік для мене – це нова точка відліку. Під кінець року завжди аналізую, як я його прожила, наскільки вдалося зреалізувати задумане, складаю плани на майбутнє.

Різдво – найулюбленіше свято. Та й атмосфера його просто надзвичайна. Різдво – це, коли на вулиці багато снігу, а в будинку – тепло, світиться ялинка та з'їжджається вся наша велика дружна родина. Це незабутньо.

Новий рік переважно святкую

вдома з батьками, а останніми роками студентства – в компанії друзів. Напевно, так буде і цього разу.

Щодо подарунків, то, мабуть, більше подобається їх дарувати, ніж отримувати. Дорогі всі, адже це безцінний прояв уваги, незалежно від вартості та величини подарунка.

Найкращий відпочинок для мене – сон. Шкода, що доба має лише 24 години. А взагалі дуже люблю подорожувати.

Моє улюблене заняття – читати. Останнім часом полюбила куховарити.

Чи вірю в диво? Так. До цього часу, щоправда, якихось надзвичайних подій у моєму житті не траплялося, але, впевнена, що моє новорічне диво – попереду.

Від року нового чекаю, як завжди, нових знань, нових досягнень, нових успіхів, нових подорожей, нових незабутніх спогадів, емоцій, багато радості та позитивних подій, і якомога менше – негативних. Запорукою ж успіху вважаю самоконтроль, самовдосконалення, подолання власних страхів, власної лінії та невтомну працю в обраній медичній галузі на благо людей.

Любов СЛОБОДЯНЮК:

– Родом я зі Збаражчини. Навчаюся на 5 курсі фармацевтичного факультету. Ще з дитинства мріяла пов'язати своє майбутнє з медициною, хоча в сім'ї на той час лікарів не було. Згодом улюбленими дисциплінами в школі стали біологія та хімія. Коли ж старша сестра вступила до медичного коледжу, я охоче слухала її розповіді, цікавилася медичними книгами. Саме тоді остаточно вирішила, що теж оберу медицину. Щодо університету сумнівів не було, документи подала у перший же день і лише в ТДМУ, але на дві спеціальності: «фармація» та «лікувальна справа». В результаті обрала фармацію, і за 5 років ще жодного разу про це не пошкодувала.

Для мене 2014 рік був дуже насиченим і цікавим. Все почалося з участі у проекті «Студентська доба», де ТДМУ виборов І місце. Це додало натхнення та бажання й далі брати активну участь у різноманітних проектах, акціях і змаганнях. Однією з най-

важливіших подій було навчання у програмі «Я – волонтер» та у літній дитячій школі «Дивосвіт». За цей час багато чому навчилася, познайомилася з чудовими людьми. Не менш важливим був момент, коли я та ще троє студентів медичного університету ввійшли до складу Тернопільського студентського магістрату, який згодом представляв інтереси студентства на всеукраїнському рівні у змаганнях «Студентська республіка». Коли Тернопіль знову виборов перемогу, а наш представник від команди став студентським президентом України, пережили радісні та незабутні хвилини, які важко описати словами. Всі ці події спонукали мене вступити до молодіжної громадської організації «Файне місто», яка займається реалізацією соціальних, культурних, освітніх та інших проектів. І вже згодом я та ще одна студентка ТДМУ – Соломія Федюк – зорганізували «Централізований склад збору медикаментів для АТО». Це дало змогу поєднати знання, набуті в медичному університеті за 5 років, з корисною для українських солдат справою. І це ще не повний перелік подій, якими запам'ятався 2014 рік. Сподіваюся, що з кожним наступним їх ставатиме дедалі більше і більше.

Новий рік для мене є одним з улюблених свят, як і Різдво. Це можливість залишити все погане, сумне позаду та почати з нового аркуша. Набралася сил та енергії, поставити перед собою нові цілі, відкрити нові мрії, які обов'язково наступного року мають здійснитися. Цього оптимізму мені додає новорічна атмосфера, вогники, гірлянди, ялинка, яку я обожаю прикрашати, сніг та інше... А Різдво – родинне свято. Коли всі разом збираються, колядують... І на душі затишно, радісно, весело, бо сім'я – як єдине ціле.

Новий рік переважно святкую з друзями у веселій компанії, і цей рік не виняток. Де саме збираюся святкувати цього разу? Варіантів багато, але впевнена, що зустріну 2015-й з позитивним настроєм.

Звісно, отримувати подарунки завжди приємно. Але і дарувати я також люблю, особли-

во коли людина, отримавши подарунок, радіє і не приховує свого щастя. Переважно до основного подарунку треба додати щось смішне, цікаве чи просто неординарну дрібничку. Найбільш дорогими для мене є несподівані подарунки, або ті, що зроблені власноруч, з любов'ю та теплом.

Найкращий відпочинок – це зустрічі з друзями, прогулянки, розмови, подорожі. Проте є моменти, коли хочеться відпочити наодинці, без жодної метушні, просто послухати музику, почитати.

Оскільки більшість мого часу займає навчання та громадська діяльність, то на хобі його залишається мало. Охоче займаюся квілінгом, а як прийде Муза – то пишу вірші.

Улюблених висловів в мене багато: «Думай про те, що може зробити тебе щасливим. Роби те, що тобі подобається. Будь з людьми, з якими тобі добре і йди лише туди, де тебе чекають», «Ви маєте повне право бути щасливими. Здійсніть ви це право чи ні, залежить тільки від вас», «Краще шкодувати про те, що зробила, ніж пошкодувати, що не зробила», «Головне в житті – не його тривалість, а те, як ми його використали», «Ніколи не дивіться на інших зверхньо, хіба, коли допомагаєте їм піднятися».

За східним гороскопом я Півень, а за знаком Зодіаку – Тілець, тому деколи буваю впертою. Але зазвичай я спокійна і мене важко вивести з рівноваги. А ще я комунікабельна, весела, добра, товариська. Хоча про себе мовити важко, краще хай кажуть близькі мені люди, рідні та друзі.

Чи вірю я в диво? Звичайно, так! Недарма ж кажуть: «Дива трапляються з тими, хто в них вірить». Тому кожного Нового року загадую бажання, і в більшості випадків воно здійснюється.

Чого чекаю від Нового року? Передусім миру в країні та певної економічної стабільності. Також хочу, щоб всі рідні й близькі були здорові, а для себе: успішно скласти «Крок-2», державні іспити, професійної реалізації. Чекаю і сподіваюся, що 2015 рік буде кращим за всі попередні, принесе багато радості, позитиву і здійснення всіх задумів. Щоб досягти успіху, треба старатися брати від життя все якнайбільше, використовувати кожен можливість, яка зустрічається на шляху, навчатися новому, бо так чи інакше це пригодиться. Студентські роки – найкращі роки життя, і як ми їх проведемо залежить саме від нас. Будьте активними, виспатися встигнете і в старості! Ніколи не опускайте рук, навіть коли не все вдається, частіше посміхайтесь та мрійте, адже мрії здійснюються!!!

ДОБРОЧИННІСТЬ – ЗНАК СОЛІДАРНОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Цьогорічні Різдвяні свята перший секретар, керівник відділу співпраці посольства Федеративної Республіки Німеччини в Україні Даніела Бергелт зустрічатиме, як завжди, у колі родини. Серед численних подарунків, які вона вже готує для своїх рідних, буде й новорічна листівка ручної роботи з України, яку створили пацієнти Тернопільської психоневрологічної лікарні.

— З радістю подарую цю вітальну листівку своєму дідусеві, який мешкає у місті Ростов, і якого дуже зрідка бачу, — каже пані Даніела. — Окрім вітальних слів, ще й напишу, яка ситуація нині в Україні, аби він міг розуміти, чому я так нечасто до нього навідуюся.

Щодо відвідин Тернопільської психоневрологічної лікарні, де нещодавно побувала Даніела Бергелт у складі німецької делегації, то її перші враження вклялися в одну лаконічну репліку: «Була приємно вражена від побаченого тут, на мить здалося, що я в якійсь німецькій клініці».

У поїздку Тернопільщиною пані Даніелу запросив керівник німецького благодійного фонду «Гуманітарна допомога м. Білефельд» Пітер Рєгер. Як відомо, вже понад 20 років на теренах нашого краю представники цієї структури ведуть співробітництво з державними установами та органами місцевого самоврядування. Шість років тому до цієї співпраці долучилася й Тернопільська психоневрологічна лікарня. Головний лікар Володи-

мир Шкробот надзвичайно високо оцінює вклад «Гуманітарної допомоги м. Білефельд» у розвиток медичного закладу. І висловлює впевненість у реалізації нових важливих медико-соціальних проєктів, які нині так потрібні людям.

Завдяки німецьким доброчинникам медики та пацієнти отримали шість санітарних автомобілів, меблі, медапаратуру, функціональні ліжка, продукти харчування, посуд, постільну білизну та інше. Останніми роками загальна сума наданої доброчинної допомоги склала 412 тисяч гривень.

Під час перебування німецька делегація оглянула корпуси лікарні, побувала у палатах інсультного, психіатричного

сучасний велнес-центр, в якому пацієнти медичного закладу проходять реабілітацію.

— Як чудово тут все зорганізовано — високотехнологічне обладнання, затишні палати, приємний персонал, одразу відчуваєш з яким натхненням трудяться люди, — не приховувала свого захоплення Даніела Бергелт. — Мені доводилося бачити й в інших медичних закладах України, але такий я побачила вперше. Можливо, ще не скрізь побувала? Знаю про важку економічну ситуацію, недофінансування медицини, тому те, чого досягли фахівці психоневрологічної лікарні, заслуговує особливої оцінки. Звісно, дуже приємно, що ту допомогу, яку пожертвували мешканці міста

ються доброчинністю, і це є гарним знаком солідарності громадянського суспільства. Щодо моєї місії в цій царині, то, певна річ, як представник посольства, не маю повноважень щось ініціювати чи організувати. Втім, якщо трапляються якісь непорозуміння чи бюрократичні перепони на шляху діяльності доброчинних організацій, ми допомагаємо. Не сподівалася, що ці відвідини принесуть мені стільки приємних емоцій. Особлива гордість переповнює й за моїх співвітчизників, які так багато років займаються доброю справою й такі активні. Тож хочу висловити слова подяки громадській ініціативі фонду «Гуманітарна допомога м. Білефельд» та Пітеру Рєгеру.

Даніела Бергелт сподівається на спільне для наших країн майбутнє, вважаючи, що Україна є невід'ємною частиною Європи, бо у нас одні цінності, прагнення демократичної політики.

Керівник німецького благодійного фонду «Гуманітарна допомога м. Білефельд» Пітер Рєгер у розмові під час візиту зазначив, що йому надзвичайно приємно бачити у цьому проєкті Тернопільську психоневрологічну лікарню.

— У мене ніколи не було жодних сумнівів, що нашу допомогу можуть використовувати не за призначенням, але це лише невелика крапля від того, чого досягнув колектив медичного закладу. Приємно й радісно, що й частинка нашої праці вкладена у благо людей, відтак маємо гарний стимул для подальших проєктів. Тішити, що уряд Німеччини нас підтримує, і не байдужий до тієї справи, яку ми робимо в Україні. Вельми вдячний пані Даніелі, що відгукнулася на моє запрошення відвідати Тернопіль та усіляко підтримує нас.

**Лариса ЛУКАЦУК,
Павло БАЛЮХ (фото)**

відділення, спостерігали, як займаються пацієнти у кабінеті арттерапії, фахівці-фізіотерапевти демонстрували сучасну медичну апаратуру. Ознайомилися гості й з наданням медичних послуг у кабінеті комп'ютерно-резонансної томографії, новітніми технологіями діагностики з допомогою магнітно-резонансного томографа, з цікавістю оглянули

Білефельд, використовують за призначенням.

Ми відвідали кілька відділень і побачили, що медична апаратура та інше приладдя застосовують раціонально й воно, справді, служить на користь пацієнтів. Гадаю, знати про це важливо й моїм співвітчизникам, які роблять пожертви. Взагалі ж у нас діє багато подібних спілок, які займа-

КОЛИ РОБОТУ БУДУЮТЬ НА ВЗАЄМОРОЗУМІННІ

Зоряна ДЕРКАЧ

«Я ще зовсім молодий керівник і поки не маю чим похвалитися», — так скромно мовить про себе головний лікар Зборівської центральної лікарні Богдан Йосипович Зембра. На посаду він прийшов 1 квітня цього року. Проте ще з 2006 року був заступником головного лікаря.

«На жаль, робота головного лікаря полягає більше в адміністраторській, чи то пак — господарській роботі. Тому відкинув професійні амбіції та зайнявся тими проблемами, які потребували негайного їх розв'язання», — сказав Богдан Зембра.

Напевно, вся Тернопільщина пам'ятає про буревій, град розміром в куряче яйце. Найбільшого удару від негоди зазнала саме Зборівщина, зокрема, центральна лікарня.

«Багато дахів буревію знищив вщент. Дощ зруйнував стіни. Нам довелося докласти великих зусиль і коштів, щоб відремонтувати та підготувати лікарню до холодів», — зауважив головний лікар.

У керівника лікарні є багато планів, задумів, які за сприятливої ситуації в країні втілить уже у найближчий час.

«Насамперед я хочу зробити у нашій лікарні централізоване приймальне відділення. На початку року ми почали підготовчі процеси, та через нестачу коштів і нестабільну ситуацію в країні роботи припинили. Сподіваюся, що невдовзі ми їх відновимо. Згідно з нашими підрахунками, вкладаємося у бюджет».

Богдан Йосипович розповів, що у Зборівській центральній лікарні є новітнє обладнання, завдяки якому проводять обстеження на імунному рівні. «Торік на посаді заступника головного лікаря займався питанням нового обладнання. Тоді виграли гранд майже на мільйон гривень. Закупили УЗД-апарат експрес класу, фіброгастроскоп японського виробництва та кардіомонітор для реанімаційного відділення».

Головний лікар також повідомив, що лікарня має свою модульну котельню та окрему котельню для дитячого відділення.

«Коли прийшов на цю посаду, найбільше чого хотів, — це позбутися інертності. Проводив наради з усіма керівниками відділень і вимагав від них зауважень, порад тощо. Нині в колективі панує взаєморозуміння, взаємодопомога та підтримка, ніхто не може залишатися осторонь — тоді робота йде добре та злагоджено», — каже Богдан Зембра.

РОБОТА, ЦІНОЮ У ЛЮДСЬКЕ ЖИТТЯ

Людмила Мартинчук у гістологічній лабораторії університетської лікарні працює впродовж двадцяти років. Коли я завітала до лабораторії, вона якраз була заклопотана роботою, заливала парафінові блочки. Раніше я такого ніколи не бачила. Людмила Михайлівна, помітивши мою цікавість, почала розповідати про це лабораторне таїнство.

— До нас приносять шматочки тканин, видалених під час операції, а ми спершу ставимо їх на добу в розчин формальдегіду, щоб зафіксувати. Після цього вимочуємо у спиртах, таким чином клітини зневоднюються, відтак ставимо їх у розчин Нікофірова, а вже після цього заливаємо парафіном. Щойно він вистигне, робимо зрізи на скло та фарбуємо ці скельця і віддаємо їх лікарю, який під мікроскопом розглядає

стан цієї тканини. Загалом цей процес триває майже тиждень. Хоча інколи проводимо і експрес-діагностику, особливо, коли аналіз потрібно зробити під час операції, тоді тканини швидко заморожуємо, а потім спеціальним ножем ви-

конуємо зрізи, підфарбовуємо та віддаємо для вивчення під мікроскопом. Тоді це займає 20 хвилин. Процес, здавалося б, нескладний, але дуже відповідальний. Гістологічне дослідження тканин є важливою методикою виявлення раку, а також способом визначення ефективності проведеного лікування.

— Відразу спадає на думку запитати вас, якими ж рисами характеру потрібно володіти, щоб бути хорошим лаборантом?

— Потрібно дуже відповідально та сумлінно ставитися до цієї роботи, адже тут важливо нічого не забути, не переплутати. Пам'ятати, що від якості твоєї праці залежить людське життя. Потрібно бути максимально точним і відповідальним.

— Чи колись гадали, що ста-

нете лаборантом? Ким мріяли стати у дитинстві?

— Ні, навіть подумати ніколи не могла. Ще з дитинства мріяла стати вчителем. Мала дуже гарну першу вчительку, можливо, тому в мене залишилися такі приємні спогади. Коли довелося робити свій життєвий вибір, обрала факультет хімії та біології. Здавалося б, моя мрія здійснилася, але певного разу мені довелося кардинально змінити власне життя. У мене почалися проблеми з горлом. Навіть втратила голос. Упродовж місяця не говорила, а в школі така робота, що мовчати неможливо... Лікарі попередили: якщо й надалі буду так навантажувати свої голосові зв'язки, то можу втратити голос узагалі. У цей непростий період мене найбільше підтримував чоловік.

Мар'яна СУСІДКО

Вітаємо!

29 грудня відзначила ювілейний день народження асистент кафедри педіатрії №1 ТДМУ, кандидат медичних наук Ірина Миколаївна МОРОЗ.

Вельмишановна Ірино Миколаївно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після 5 років практичної лікарської роботи успішно пройшли понад 30-літній трудовий шлях спочатку старшого лаборанта, а згодом асистента кафедри педіатрії.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-педіатра, досвідченого педагога і вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, висо-

теля студентської молоді за багаторічну невтомну працю, висо-

кий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Ірино Миколаївно, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного, щасливого життя.

Ректорат ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

1 січня відзначає ювілейний день народження старший викладач кафедри загальної гігієни та екології людини, кандидат медичних наук Неоніла Володимирівна ГОЛКА.

Вельмишановна Неоніло Володимирівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, успішно пройшли понад 45-літній трудовий шлях аспіранта, асистента, а останні понад 20 років – старшого викладача кафедри загальної гігієни та екології людини.

Колектив університету глибоко поважає та щиро шанує Вас як одного з талановитих випускників другого покоління, відомого науковця, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Цінуємо Вашу активну громадську діяльність, зокрема, як завуча кафедри, відповідального за наукову інформацію, лектора Товариства «Знання», Ваш внесок у створення книги про

історію університету.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Неоніло Володимирівно, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Ректорат ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

8 січня відзначає ювілейний день народження ветеран ТДМУ, кандидат біологічних наук Розалія Євгенівна НЕЧАЙ.

Вельмишановна Розаліє Євгенівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення біологічного факультету Львівського державного університету імені Івана Франка, восьми років практичної роботи шкільним вчителем і методистом Тернопільського інституту вдосконалення кваліфікації вчителів, у медуніверситеті імені І.Я.Горбачевського Ви успішно пройшли понад 37-літній трудовий шлях викладача підготовчого відділення, викладача та старшого викладача кафедри біології, а останні 6 років – старшого викладача кафедри фармакогнозії з медичною біологією та генетикою. Значний Ваш внесок в оптимізацію навчального процесу, становлення й розвиток фармацевтичного факультету.

Колектив університету глибоко поважає та щиро шанує Вас як відомого науковця, досвідче-

ного педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Цінуємо Вашу активну громадську діяльність, зокрема, як

профорга кафедри, члена комісії з роботи з дітьми профкому працівників інституту, куратора студентських груп, члена бюро первинної організації Товариства «Знання». Ваша професійна й громадська діяльність відзначена медаллю «Ветеран праці».

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Розаліє Євгенівно, доброго здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Ректорат ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

ЗУСТРІЧ

ВІДЗНАЧИЛИ МЕДИКІВ-ВОЛОНТЕРІВ МАЙДАНУ

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

У ТДМУ відбулася зустріч лікарів-волонтерів Тернопільщини, які під час Революції Гідності з честю виконали свій обов'язок щодо збереження та рятування життя людини. Ініціатори заходу вирішили започаткувати зустрічі з медиками, які, не шкодуючи себе, надають допомогу в «гарячих точках». Головна мета – об'єднати небайдужих і сформувати потужний волонтерський рух серед працівників медичної галузі.

– Медицина – найгуманніша професія. І під час цьогорічних буремних подій ви це вкотре до-

чить усім прийнятим законам військових дій. Нині нам потрібно зробити чимало важливих висновків у зв'язку з останніми подіями. Один з них пов'язаний з необхідністю навчання цивільного населення навичкам надання домедичної допомоги. Через це ми підтримали ініціативу професора Тернопільського державного медичного університету Арсена Гудими і вже 2015 року Тернопільщина стане пілотною областю для введення дисципліни домедичної допомоги. Завдяки цьому дорослі й діти здобудуть необхідні знання та навички з надання допомоги в разі виникнення екстремальних умов. Партнером у впровадженні цього проекту є медичний університет. Вам, шановні лікарі, дякую за професійну працю та здатність до самопожертви, – зазначив заступник голови облдержадміністрації Леонід Бицюра.

Нагадаємо, що багато викладачів і студентів ТДМУ також стали цього року волонтерами медичної служби Майдану. Доцент кафедри дитячих хвороб Тамара Воронцова значну частину свого часу присвятила допомозі протестувальникам.

– У липні цього року відбулася перша Всеукраїнська конференція медиків Майдану. Я також брала участь у Революції Гідності та мала контакти багатьох лікарів. Ми вирішили активніше підтримувати зв'язок з медиками-волонтерами Тернопільщини через об'єднання їх у громадську організацію. Таких у нашому краї є майже 80 осіб. На жаль, сьогодні не всі змогли прийти на цю зустріч, адже безпосередньо виконують свій лікарський обов'язок, але вони підтримали ідею створення громадського об'єднання, – розповіла Тамара Олександрівна.

вели. У найважчий час, шановні колеги, ви допомагали тим, хто перебував на Майдані. Це була важка праця й безсонні ночі. Але ви з гідністю виконали свій обов'язок. Дякую вам за вашу активну громадянську позицію, чуйність і милосердя. Успіхів вам у професійній діяльності та Божого благословення, – звернувся до медиків-волонтерів виконуючий обов'язки ректора Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського, професор Аркадій Шульгай.

Лікарі-волонтери отримали по-

дяки від Тернопільсько-Зборівської єпархії УГКЦ, грамоти від Тернопільської обласної державної адміністрації та департаменту охорони здоров'я.

– Ми навчилися відстоювати себе та свою рідну країну. Під час цьогорічних подій з'ясувалося, що одяг медика із символом червоного хреста, на жаль, неодноразово ставав мішенню. Це супере-

Музичний гурт ТДМУ «Primavera» подарував присутнім невеличкий концерт патріотичного спрямування.

Після урочистої частини лікарі-волонтери перейшли до обговорення організаційних питань.

ЙОГО СЕРЦЕ СТИХЛО НАВІЧНО

Не віряться, що він уже не переступить поріг нашої редакції. Не пожартує, не порадує новим газетним матеріалом. 14 років він активно співпрацював з газетою «Медична академія». Ще у понеділок, 8 грудня, професор Борис Іванович Рудик завітав до редакції з черговим своїм дописом. А вже у четвер серце знаного в краї та в Україні кардіолога навечно стихло.

Народився Б.І. Рудик у простій селянській сім'ї в мальовничому куточку України — на Вінниччині. Дитинство було, як і в усіх хлопчаків, радісне, бо з малих літ його цікавило все: і як росте квітка, і чому світить сонце, і ліс чому шумить. Водночас це були тяжкі роки. Довелося працювати з раннього віку. Уже в 9 років ходив у ліс по дрова, полов город, пас корови, допомагав, як міг, батькові, бо мати хворіла на важку хворобу суглобів, швидко стала інвалідом.

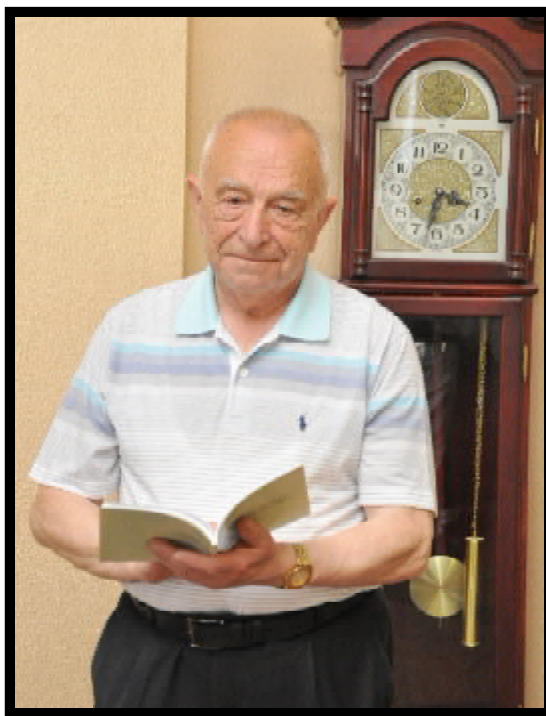
Горе постукало в сім'ю ще 1939 року, саме тоді був репресований батько. Страшними для малого Бориса були й роки німецької окупації: школа не працювала, сім'я бідувала, довелося ще зовсім дитиною замінити чоловічі руки батька в господарстві.

Настав 1945 рік. Недовго тишилися у рідному селі перемогою у війні, бо вже 1946 року квітучою й родючою Вінниччиною ширився голод. Щоб якось рятувати сім'ю у ці голодні роки, забрала Бориса сестра на Буковину, де на той час легше можна було вижити. Другим домом стала для Бориса Буковина. Там він і закінчив середню школу. Вчителі бачили його кмітливий розум і схильність до точних наук, рекомендували обрати вищий технічний навчальний заклад. Та у хлопця була зовсім інша мрія: вабило небо, адже з його височини можна бачити всю землю,

до Чернівецького медичного інституту. Набравши з 27 можливих 27 балів, став студентом. Як кажуть, «не було щастя, тож нещастя допомогло».

Роки навчання у Чернівецькому медичному інституті — один з найцікавіших періодів у житті Бориса Івановича, про які він охоче й тепло згадує. Так, він був одним з найкращих студентів, постійно отримував підвищену стипендію, на яку можна було на той час прожити скромному студенту. Після закінчення ВНЗ, згадував професор Б.І. Рудик, працював справжнім сільським сімейним лікарем: обслуговував чотири села, лікарню на 15 ліжок. Тут молодий лікар пройшов перше професійне становлення, зрозумів і відчув усі складнощі та власну відповідальність обраного фаху лікаря.

Нестримно текла ріка життя. 1958 року після одруження переїхав до Тернополя, звідки була його дружина Надія, до речі, лікар-педіатр, з якою прожили щасливе життя, виховали сина. Спочатку працював молодий лікар Борис Рудик терапевтом, згодом гематологом у Тернопільській обласній лікарні. Та здібного лікаря дедалі більше вабила наука, бо в усьому прагнув докопатися до істини. Так, з 1959 року стає Б.І. Рудик науковцем, вивчає таку складну проблему гематології, як лімфограуломотоз, публікує перші наукові здобутки, в тому числі і за

тацію з цієї проблеми. Будучи допитливим і наполегливим, зрозумів, що в пульмонології, і в алергології зокрема, є багато незвіданого, тому продовжував працювати у цій царині. Результатом цієї роботи стала захищена 1985 року докторська дисертація «Клинико-иммунологические параллели при комплексной иммунодепрессивной терапии у больных бронхиальной астмой с аутоиммунным компонентом». У час роботи на посаді асистента кафедри госпітальної терапії Чернівецького медичного інституту з 1965 до 1971 рр. понад два роки працював у Тунісі (м. Сфакс). Тепло згадує цей період професор Б.І. Рудик у своїй книзі «Спогади старого лікаря» (2006 р.).

З 1971 року доля молодого лікаря-науковця пов'язана з містом Тернополем, а саме з Тернопільським медичним інститутом, де пройшов шлях від асистента до професора. 1986 року на базі кардіологічного відділення Тернопільської обласної лікарні була зорганізована кафедра кардіології, якою професор Б.І. Рудик керував впродовж 10 років. Це був плідний період. Вчений цілковито віддається новому й складному напрямку в медицині — кардіології. Разом зі своїми учнями розробляє нові підходи до діагностики та лікування таких захворювань, як ішемічна хвороба серця, артеріальна гіпертензія. За цей період шість його учнів захистили кандидатські дисертації і один — докторську. Нині четверо з них уже й самі професори, доктори наук, чим завдячують своєму вчителю...

Багато років віддав він кардіологічному відділенню Тернопільської міської лікарні №2 як його куратор. Кожен ранок незмінно розпочинав професор Б.І. Рудик з обходу хворих у палаті інтенсивної терапії відділення кардіологічної реанімації. Це були не просто обходи, а велика школа кардіології для практичних лікарів, його учнів і студентів. Він був учителем і лікарем з великої літери.

Про великий науковий здо-

буток проф. Б.І. Рудика свідчать і понад 300 наукових праць, у тому числі і для широкого загалу. Так, у видавництві «Здоров'я» побачили світ брошури із серії «Поради лікаря», «Алкоголь і захворювання внутрішніх органів», «Куріння шкодить здоров'ю». Та не лише ці книжечки служили пропагандою здорового способу життя, але й сам професор Б.І. Рудик завжди був взірцем в усьому:

зібраний, завжди рухливий, працездатний.

Особливо хочеться відзначити велику багаторічну працю, яку професор Б.І. Рудик втілював у своєму посібнику «Вибрані лекції з кардіології», що пере-

твох поколінь, в тому числі й у наші дні.

Останніми роками Борис Іванович розширив межі власних зацікавлень. Так, він успішно й плідно співпрацював з газетою «Медична академія». А чого варті видані за останні роки 5 книг під назвою «Приказки та афоризми про здоров'я, хвороби, смерть та філософію життя». Це книги справжньої життєвої мудрості, життєвого досвіду, глибокого філософського осмислення сутності людини.

Про професора Б.І. Рудика можна писати ще дуже багато. Адже свого часу він на громадських засадах понад 12 років виконував функції проректора з лікувальної роботи нашого університету, проявивши хист і здібності вимогливого та відповідального керівника.

Професор Б.І. Рудик був взірцем вчителя, вченого-дослідника для своїх уже іменитих учнів, для працівників кафедри терапії і сімейної медицини ФПО, де плідно працював.

Сумуємо. Висловлюємо щире співчуття його

Борис РУДИК з дружиною та сином (серпень 1979 р.)

видавали тричі. На ньому вчилися і вчать дотепер нові покоління лікарів-кардіологів. Ще можна багато писати про наукові та педагогічні здобутки професора Бориса Івановича. Так, з-під його пера вийшло десятки методичних рекомендацій для студентів, лікарів і викладачів. Посібник «Довідник фельдшера» є настільною книгою для медиків середньої ланки бага-

рідним, близьким, колегам, усім, хто знав і шанував Бориса Івановича. Хай Бог дарує йому Царство Небесне! Ми ж — пам'ятатимемо цю щиру, добру, порядну людину, висококваліфікованого лікаря, прекрасного викладача, вченого-дослідника.

Клінічний розбір хворого в нефрології

а ще й можна пильно охороняти її від ворогів. Тому й надумав вступати до вищого військового авіаційного училища. Та в прийомі документів відмовили. Не розумів тоді здібний і наполегливий юнак, що нереально навчатися у радянському військовому училищі синові «ворога народу». Тоді, напевне, вперше задумався, що життя складне, і треба бути стійким до випробувань. Разом з товаришем «за компанію» відніс документи

кордоном. З великою радістю згадує першу статтю у польському журналі «Przegląd Lekarski». Саме в цей період, вступивши до аспірантури на кафедру клініко-лабораторної діагностики Київського інституту удосконалення лікарів, серйозно і на все життя захопився Борис Іванович медичною наукою. Понад 20 років присвятив вивченню такої складної патології, як бронхіальна астма, блискуче захистивши 1966 року кандидатську дисер-

Вічна пам'ять

22.10.1932 – 11.12.2014

Ректорат, профком, працівники і студенти ТДМУ глибоко сумують з приводу смерті професора кафедри терапії та сімейної медицини навчально-наукового інституту післядипломної освіти, голови товариства терапевтів Тернопільщини, колишнього завідувача кафедри кардіології, проректора з лікувальної роботи

Бориса Івановича
РУДИКА

та висловлюють щирі співчуття рідним і близьким покійного.

ГОРМОН ЧОЛОВІЧОЇ СИЛИ

Читачам пропонуємо матеріали, які професор Борис Рудик устиг ще підготувати для «Медичної академії».

Накачані тверді м'язи, бадьорий настрій, вогонь в очах – таким буває юнак чи молодий чоловік, якщо у нього все гаразд з гормонами. В молодому віці хлопці стараються мати розвинені м'язи, для чого займаються фізкультурою й спортом, фізичною працею. Вони досягають свого максимуму в 20-25 років, до того ж це досягається відносно легко. Велика заслуга в цьому чоловічого статевому гормону тестостерону. Саме в ці роки він досягає максимуму в продукції та концентрації в крові, чим впливає на фізичну й сексуальну активність.

Уже після 30-35 років продукція й активність тестостерону знижується, що відображається на

здоров'ї та поведінці чоловіків. Зниження активності тестостерону призводить до появи облісіння в молодому віці, знижується бадьорий настрій, фізична активність. З наростанням віку в чоловіків поступово втрачається м'язова сила, з'являється подразливість, невпевненість у власних силах.

Сприяє зниженню продукції тестостерону у віці за 30-35 років ожиріння, яке нині діагностують у значної кількості чоловіків. Особливо небезпечний так званий метаболічний синдром, коли жир відкладається у внутрішніх органах живота, виростає «пузо». У більшості осіб з метаболічним синдромом часто з'являється артеріальна гіпертензія, цукровий діабет II типу, атеросклероз. При появі товстого живота не лише знижується продукція тестостерону, але його частина трансформується у жіночий гормон естроген. Ворогами

тестостерону залишаються комп'ютерні ігри, багатогодинне сидіння перед телевізором, перебування в зачиненому приміщенні, безсоння. Але чи не найбільшими його ворогами є алкоголь, тютюнопаління, тривалий стрес. Отже, юнаки, в тому числі студенти, мають це добре знати й старатися зменшити вплив згаданих негативних факторів на здоров'я.

Для збереження чоловічої статевої сили та активації впливу тестостерону на організм існують певні рекомендації. На першому місці різноманітна фізична активність залежно від можливостей та схильності до неї чоловічої статі. Щоденна ходьба до 5 кілометрів, біг, плавання, футбол, різноманітні спортивні ігри чи вправи. При такій фізичній активності більше продукується тестостерону й він надходить у кров. Особи при суттєвій фізичній активності по-

чують себе справжніми здоровими чоловіками. Доцільно утримуватися від тих шкідливих факторів ризику, про які йшлося раніше.

Певне значення має також тип харчування чоловіків. До складу їжі мають входити нежирні сорти м'яса, яйця, риба холодних морів, молокопродукти, в тому числі молочнокислі. В їжі має бути достатня кількість вітамінів А, В, С, Е, а також горіхи, капуста. При достатній фізичній активності та раціональному харчуванні сексуальність чоловіків буде довше зберігатися, в тому числі у віці за 40-50 років.

І ще про пиво, яке так люблять більшість чоловіків. Воно містить чимало рослинних аналогів жіночих статевих гормонів. Саме цими аналогами й впливає на сексуальну активність у бік її зниження, що призводить до так званої еректильної дисфункції. Доцільно не зловживати пивом.

Сімейні пари у 20-40 років мають займатися сексом в середньому тричі на тиждень з врахуванням самопочуття та стану здоров'я. При цьому згоряє багато жиру в коханні, за що вона буде вдячна.

Це одна напівкомічна новина щодо згаданої проблеми. У США набирає поширення тенденція природним шляхом запліднення жінок, які хочуть мати дітей. Чимало чоловіків пропонують себе як безкоштовних донорів, вони готові віддати свою сперму. Такими донорами мають бути особи чоловічої статі з високою активністю тестостерону, що сприяє утворенню повноцінної сперми. Вони не повинні мати шкідливих звичок, але повинні дотримуватися раціонального харчування. Донорами пропонують себе одружені чоловіки, які готові надавати послуги без відома законних дружин. Такими чоловіками можуть бути також холостяки, студенти.

Борис РУДИК

МУДРОСЛІВ'Я

14 РОКІВ РУБРИКУ ВІВ ПРОФЕСОР **БОРИС РУДИК**

ФІЛОСОФІЯ ЖИТТЯ ТА СМЕРТІ

Бідність – не вада, але від неї ще більша досада. Брехун гірше злодія.

Воля твоя – це доля твоя. Вибори – це коли раб вибирає собі господаря, а потім вже господар вирішує, що робити з рабом.

Він любив гроші й страждав від їх нестачі.

Доки багатий скривиться, бідний наплачеться.

Життя прекрасне, якщо не згадувати минуле і не думати про майбутнє.

Життя ділиться на два етапи:

спочатку в молодості немає розуму та досвіду, а в старості – здоров'я.

Забудеш свій рід – усохне твій корінь.

Інколи людина буває щасливою тому, що в неї погана пам'ять.

Інколи чоловіка потрібно послати подалі, щоб він знайшов свою дорогу.

Краще померти стоячи, ніж жити на колінах.

Мудрий навчається на чужих помилках.

Очі не бачать, серце не болить.

Психологія гангстера – в житті треба вміти робити чотири речі: писати, читати, стріляти та вбивати.

Про здоров'я не дбаємо, а довго жити хочемо.

Скажи мені, з ким ти знаєшся і хто твої друзі, а я тобі скажу хто ти є.

Цивілізація починається з поваги до старших.

Що дозволено Юпітеру, не дозволено біку.

Щастя – це коли про тебе мовлять лише добре, а ти ще живий.

Божевільний смерті не боїться.

Думки про хвороби і смерть не покидають старих людей.

Живи так, ніби ти живеш останній день.

Жити сумно, а вмерти гірко.

За що вмирають, різниці немає, але смерть за улюблене діло чи свою державу набагато краще.

Із медичної етики діагноз «помер» замінюють на «подальшого лікування не потребує».

Коли вмирає багатий, а м'ясо смажить бідний, усі миттю дізнаються.

Поховав би і ледащо, якби було за що.

Пам'ятай, смерть завжди поруч з тобою.

Смерть однієї людини – це трагедія, а сотень людей – це вже статистика.

Смерті боїтися – віку собі вкорочувати.

Смерть – це видужання від усіх хвороб.

Смерть не продаси і не купиш, вона сама прийде.

Труна і найбільшого вмістить. Тягни лямку, доки не вириють ямку.

Треба мати щастя не лише добре жити, але й легко вмерти.

Вмираючи, людина повертається в землю свою, того ж дня щезають всі її думки.

ПІДТРИМКА

ДОНЕЦЬКІ «КІБОРГИ» ОТРИМАЮТЬ ПРЕЗЕНТИ ВІД СТУДЕНТІВ І ВИКЛАДАЧІВ

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

Нещодавно студенти Тернопільського державного медично-

го університету імені І.Горбачевського передали подарунки бійцям, яких у соцмережах встигли охрестити «кіборгами» за їхнє вміння відстоювати найважливіші позиції. Доцент кафедри педіатрії №1 з дитячою хірургією Тамара Воронцова розповіла, що до неї з проханням допомогти воїнам АТО звернулися представники «Правого сектора»: «Вони просили придбати маленькі хімічні грілки для рук і ніг, адже там дуже холодно».

На пропозицію допомоги першими відгукнулися студенти 12-ї групи шостого курсу медичного факультету. Вони ж і зорганізували всеуніверситетську акцію «Відмовся від кави – зігрій бійця АТО», розмістивши оголошення в корпусах ТДМУ та у соцмережах. По суті, вартість філіжанки кави становить вартість однієї хімічної міні-грілки – 10-15 гривень.

Уже за день-два студенти поступово почали приносити грілки, теплий одяг, взуття, медикаменти. Дівчата написали бійцям листи, залишивши у них свої контакти. До цієї акції приєднались також працівники обласної дитячої лікарні, деканату медичного факультету та кафедри педіатрії №2. Діти, які перебували на лікуванні в обласній дитячій лікарні, виготовили ангелів. Одна дівчинка навіть склала вірш».

Спільними зусиллями придбали грілок на 2500 гривень і зібрали понад два мікроавтобуси речей та медикаментів. До речі, добровольці завжди просять, аби у листах люди вказували свої кон-

такти. За їхніми словами, хочеться подякувати персонально кожному, хто допомагає.

До акції долучилися і викладачі ТДМУ, які підготували для воїнів «енергетичні» подарунки. У подарункові торбинки вони запакували шоколад і сухофрукти. У планах студентів і викладачів медичного університету є придбання мікроавтобуса для потреб добровольців. Ця мрія є досяжною, якщо до її виконання взятися гуртом.

«Наша акція стала досить масштабною. Її підтримали мешканці селища Дружба, які зібрали майже два мікроавтобуси теплої одягу та продуктів. Учні села Смиківці намалювали малюнки та зробили хрестики з бісеру для хлопців», – додала пані Тамара.

ПЕРШОКУРСНИКИ ЗАКУПИЛИ НЕОБХІДНІ РЕЧІ ДЛЯ БІЙЦІВ АТО

Студенти першого курсу медичного та стоматологічного факультетів зібрали понад 3000

гривень, аби придбати необхідне для тих, хто зараз перебуває на передовій. Ініціатором акції стала Романна Павлюк.

«У мене виникла ідея якимось чином залучити своїх однокурсників до важливої справи. Якраз випала нагода перед днем Святого Миколая підготувати бодай невеликий сюрприз. На мою пропозицію відгукнулися старости груп першого курсу. Нам вдалося зібрати 3000 гривень. Минулої суботи за ці кошти придбали теплі рукавиці, устілки, а також два жилети розвантажувальні та комплект теплої білизни. Студенти написали багато листів, аби підтримати бойовий дух воїнів. Перелічені речі ми передали до Логістичного центру допомоги бійцям АТО. Один жилет віддали чоловікові, який того дня їхав на фронт. Сподіваюся, що ми й надалі будемо підтримувати такі благодійні проекти», – розповіла Романна.

КВК

ДОЖАРТУВАЛИСЯ ДО ТРЕТЬОГО МІСЦЯ

У Тернопільському державному медичному університеті імені І.Горбачевського діє дві команди кмітливих і винахідливих – «Анестезія» та «В активному пошуку». Нещодавно представники другої команди повернулися із Луцька з виграним третім місцем. Вони були єдиними представниками серед вищих навчальних медичних закладів.

Як розповів студент четвертого курсу медичного факультету Олег Рейтор, команда «В активному пошуку» взяла участь у Луцькій студентській лізі КВК. Позмагатися в гуморі вирішили ще 7 команд з Луцька, Рівного, Житомира, Києва.

Наш університет представляло троє студентів – капітан команди й студент четвертого курсу стоматологічного факультету Василь Мандрук,

студент третього курсу медичного факультету Ігор Бигор та Олег Рейтор. Під час свого виступу наші хлопці висміювали стиль поведінки «гопників», а відтак представили абсурдний гумор, який дуже сподобався глядачам.

Бажаємо кмітливим і винахідливим на гумористичній ниві студентам не зупинятися на досягнутому, тішити глядачів новими жартами та здобувати чергові перемоги!

Прес-служба ТДМУ

НУМІЗМАТИКА

ЧИЇ НАДРУКІВКИ?

Революція 1917 року і наступна громадянська війна розхитали економіку та фінанси царської Росії. Розпад імперії призвів до утворення багатьох держав, урядів, самоуправлень. Зв'язок їх з центром свідомом або мимоволі втрачався. Виникли труднощі із забезпеченням периферії грошми. Тому в багатьох населених пунктах почали випускати грошові знаки місцевого обігу. Найчастіше це були купюри низьких номіналів, саме купюр розміної вартості найбільше бракувало («розмінний голод»). Емітентами їх ставали магістрати, управи, громади та інші.

В умовах економічного й фінансового хаосу більшість місцевих грошових знаків була виготовлена на низькому поліграфічному рівні та недостатньо захищена від фальшування, що спричинилося до масової підробки їх. Костянтин Паустовський у своїй «Книзі про життя» наступним чином описує Київ 1918 року: «Фальшивих грошей було так багато, а справжніх так мало, що населення мовчки погодилося не робити між ними ніякої різниці. Фальшиві гроші ходили вільно за тим самим курсом, що й справжні. Не було жодної друкарні, де набирачі й літографи не випускали б, потішаючись, фальшиві петлюрівські асигнації – карбованці й шаги... Багато заповзятливих грома-

дян робило фальшиві гроші у себе вдома за допомогою туші й дешевих акварельних фарб. І навіть не ховали їх, коли хтось чужий заходив до кімнати».

Найчастіше підробляли 50 карбованців 1918 року, які випускали за часів Центральної Ради в Києві (серія АК) та Одесі (серія АО). Тому власники намагалися захистити їх

своєрідним способом – шляхом нанесення на них штампелів і власноручних підписів, перетворюючи їх, таким чином, на бони обмеженого обігу. Виплачуючи заробітну платню своїм працівникам підписаними або проштемпельованими купюрами, власники давали їм деяку гарантію. У 1920-х роках зустрічалися купюри, геть вкриті штампелями та підписами власників різних підприємств, закладів, установ.

У моїй довголітній практиці збирача зустрілося кілька купюр УНР номіналом 50 карбованців з надруківками на реверсі, нанесеними

синьою фарбою за допомогою каучукових штампелів. На одній з них з правого боку надруковано слово «Баккаль». Поруч стоїть власноручний підпис чорним чорнилом. Знайдена вона в селі Сивороги Хмельницької області. Обставини знахідки та предмети, які її супроводжували, однозначно свідчать, що вона разом з іншими грошовими знаками України була захована близько 1920 року. Відомі боністи, до яких я звертався за консультацією, не зуміли розшифрувати слово «Баккаль». Що це – прізвисько, назва фірми чи магазину? Де, в якому місті зроблено надруківку?

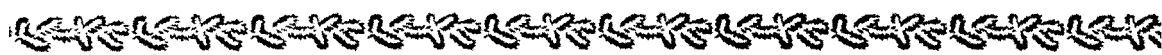
На іншій купюрі добре збереглися горизонтальний текст «Казначей» і вертикально розташований власноручний підпис «И. Балогин». Підпис зроблено за вже існуючою раніше рукописною монограмою з літер «Т» і «Р», нанесеної червоним чорнилом. На третій купюрі – дві штампельні надруківки. Праворуч – важкочитабельне прізвисько, яке можна прийняти як «Агафоновъ», ліворуч – аббревіатура «ДОС».

Через об'єктивні обставини надруківки на українських грошах не були своєчасно каталогізовані. Зараз їх можна зустріти рідко, й атрибуція їх вкрай утруднена. Можливо, комусь з читачів вони також траплялися, і він міг би внести ясність щодо походження деяких з них.

Василь ФАЙФУРА

Відповіді на сканворд, вміщений у № 23, 2014 р.

- Дзюбановський. 2. Кахексія. 3. Ексикоз. 4. Сурдологія. 5. Праска. 6. Сироп. 7. Ні. 8. Крона. 9. Шідловський. 10. Зло. 11. Ліс. 12. Орша. 13. Гра. 14. Айсберг. 15. Суд. 16. Го. 17. Гас. 18. Ява. 19. Ар. 20. Кіо. 21. Посохова. 22. Горб. 23. Кокос. 24. Йосип. 25. «Ох». 26. Олег. 27. Лихо. 28. Пер. 29. Паротит. 30. Бей. 31. По. 32. П. 33. Опілля. 34. Гевея. 35. Баланс. 36. Па. 37. Іран. 38. Еней. 39. Тон. 40. Ерато. 41. Сани. 42. Яр. 43. Риса. 44. Лот. 45. Рудик. 46. Аристофан. 47. Ірис. 48. Скакун. 49. Ацтеки. 50. Цедра. 51. Роман. 52. Кру. 53. Ом. 54. Ку. 55. Онтаріо. 56. Трос. 57. Раут. 58. Верн. 59. Ле. 60. Сет. 61. АМО. 62. Ура.

ДО ЗУСТРІЧІ В НОВОМУ РОЦІ!
ХАЙ БУДЕ ДЛЯ ВАС, ШАНОВНІ ЧИТАЧІ,
2015 РІК МИРНИМ, ЩАСЛИВИМ, ЗДОРОВИМ,
УСПІШНИМ, ПЛІДНИМ, РАДІСНИМ!

Відповіді у наступному числі газети СКАНВОРД

1. Найвища духовна особа	3. Одяг священника	4. Одяг священника	6. ... достатку	7. Святий	8. Церковний спів	9. Забава	10. Саул, Ірод	11. Акціонерне товариство	12. Залпний речовий мішок	13. Сотка	14. Ісус воскресив його доньку	15. Зраддив Ісуса	16. Святе Письмо	17. Святе Письмо	18. ...людський	19. Святий, переможець	20. Кормова частина палуби	21. Світлий	22. Не проти	23. Ряд ламп над сценою	24. Грузька маса на дні ріки	25. У Біблії – юдоль (плачу)	26. Земляне укріплення	27. Видатний письменник	28. Велика дрова	29. Слово	30. Падала з неба	31. Лан	32. Кораловий острів	33. Патріарх у ГКЦ	34. Найбільше християнське свято	35. Казначей	36. Збудував ковчег	37. Балка	38. Цитрина	39. Різновид атомів хімічного елемента	40. Місто, де похований Т. Шевченко	41. Поневолення, нашестя	42. Старорослів'янська літера	43. Палати, хороми	44. Небіж Авраама	45. Телеграфопаня	46. Казкова країна	47. Японська гра	48. Край столу, філософ	49. Впливова особа	50. Край столу, філософ	51. Популярність	52. Майданчик для вистав	53. Безбарвний горючий газ	54. Частка	55. Нічийна шахова позиція	56. Животний або дитячий глос	57. Рослина, архітектурна прикраса	58. Національний олімпійський комітет	59. Рослина, архітектурна прикраса	60. Кагор	61. Страва на Свят-вечір	62. Кримінальний кодекс (абр.)	63. Невеликий ліс	64. Пістолет	65. Богородиця	66. Круговерть	67. Хреститель	68. Річка на Тернопілі	69. Спокій	70. Всевишній	71. Початок літочислення	72. Церковна співоча група	73. Огорожа	74. Церковна співоча група	75. Людина-вельтень	76. Казах М. Коцюбинського	77. Подарунок	78. «Іду на ...»	79. Український літак
--------------------------	--------------------	--------------------	-----------------	-----------	-------------------	-----------	----------------	---------------------------	---------------------------	-----------	--------------------------------	-------------------	------------------	------------------	-----------------	------------------------	----------------------------	-------------	--------------	-------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------	-------------------------	------------------	-----------	-------------------	---------	----------------------	--------------------	----------------------------------	--------------	---------------------	-----------	-------------	--	-------------------------------------	--------------------------	-------------------------------	--------------------	-------------------	-------------------	--------------------	------------------	-------------------------	--------------------	-------------------------	------------------	--------------------------	----------------------------	------------	----------------------------	-------------------------------	------------------------------------	---------------------------------------	------------------------------------	-----------	--------------------------	--------------------------------	-------------------	--------------	----------------	----------------	----------------	------------------------	------------	---------------	--------------------------	----------------------------	-------------	----------------------------	---------------------	----------------------------	---------------	------------------	-----------------------